Ը. ՏԱՐԻ 2096 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 3 ԱՐԱՑ 4383—Հ. Տ. 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1891—Ն. Տ. 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1891—ՀԻՃՐ. 11 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	160
» » Վեցամսեայ	80
» » Եռամսեայ	40
Գաւառաց » Տարեկան	200
» » Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներ տարեկան ֆրանք	50
» » վեցամսեայ	26

[illegible]
[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Փարիզէն առ Թայմզ կը հեռագրէ Պ. տը Պլովից.

«Լոնտոնի լորտ-քաղաքապետին պալատան մէջ գումարուած ժողովը ի նպաստ Ռուսիոյ Հրէից՝ զայրոյթ պատճառած էր ռուս լրագրութեան մէկ մասին, և կ'ըսուէր թէ ռուս կառավարութիւնն, օտար միջամտութեան առջեւ տեղի չտալու համար, պիտի գործադրէ հակահրէական օրէնքներն, որք վերապահեալ էին տակաւին։

«Բարեկամներէս մին որ այս օրերս Ռուսիայէն վերադարձաւ և իրազեկ է հակահրէական խնդրոյն, կը ծանուցանէ թէ այս օրինաց կիրառութիւնն երեք տարւոյ համար դադրած է հրամանաւ Զարին։ Այս փոփոխութեան պատճառն է Ռուսիոյ ելմտական նախարարն, որ իւր վեհափառ տիրոջ ցոյց տուած է թէ Ռուսիոյ ելմտական վարչութիւնը չի կրնար անվտանգ վէճի բռնուիլ եւրոպացի հրեայ սեղանաւորաց հետ, զորս չափէն աւելի պէտք չէ զայրացնել։

«Այս որոշում անակնկալ էր մանաւանդ անոնց համար որք կը յիշեն սա դէպք.—Հարուստ և ուսեալ Հրեայ մը, մեծ ջանքեր և զոհողութիւններ ընելով, յաջողեցաւ երկար յիշատակագիր մը պատրաստել Ռուսիոյ Հրէից վիճակին վրայ և Զարին մատուցանել տուաւ։ Այս յիշատակագրով ցոյց կուտար հակահրէական տնօրինութեանց վնասակարութիւնը։ Զարը կարդաց մեծաւ ուշադրութեամբ, և լուսանցքին վրայ սա մօտք բան մը գրեց թէ յիշատակագիրը նշանաւոր կերպիւ խմբագրուած է, աչքի զարնող փաստեր կը պարունակէ և սրտաշարժ իսկ է. բայց պէտք չէ մոռնալ Հրէից ըրածը Յիսուս Քրիստոսի նկատմամբ։

«Որովհետեւ այս դէպք կը պատմուէր, մեղմացում չէր յուսացուեր, և այս պատճառաւ անակնկալ կերպիւ հաճելի պէտք է լինի այն լուր թէ երեք տարւոյ տեւողութեամբ յետաձգուեր է հակահրէական նոր օրինաց գործադրումը։»

⁂

Գործաւորական աշխատութեան կանոնաւորումն օրուան խնդրոց մին է Ֆրանսայի մէջ։ Այս նպատակաւ Խորհրդարանը մասնախումբ մը կազմած է, որ իւր յունուար 14ի նստին մէջ ընդունեց և կարդաց իւր հանած շրջաբերականին համար ամէն կողմէ ընդունած պատասխանները։ Պատասխանող 64 առեւտրական սենեկաց 54էն առնուած պատասխաններ կը պախարակեն աշխատութեան ժամերուն օրէնքով որոշումը, զոր կը պախարակեն նաեւ խորհրդակցական սենեկաց 32էն 25ն, արհեստակցական միութեանց 95էն 55ն, գործատերաց միութեանց 235էն 201ն, եւ խառն միութեանց 12էն 10ը։ Գործաւորաց 410 միութիւններէն 38 չեն ընդունիր որ օրական աշխատութեան տեւողութիւնն օրէնքով որոշուի, 186 միութիւնք կը պահանջեն ութ ժամու աշխատութիւն առանց յաւելուածական աշխատութեան, 48 միութիւնք կ'ընդունին 8 ժամու աշխատութիւն՝ ի հարկին յաւելուածական աշխատութեամբ, որուն համար զատ վճարում լինի, 13 միութիւնք կը պահանջեն միայն ինն ժամու աշխատութիւն՝ յաւելուածական աշխատութեամբ կամ ոչ, և 43 միութիւնք յանձն կ'առնուն միայն 10 ժամու աշխատութիւն։ Այս եզրակացութեանց վրայ մասնախումբը տեղեկագիր մը պիտի շինէ և Խորհրդարանին պիտի մատուցանէ, որ որոշում մը պիտի տայ։ Բայց ընդհանուր կարծիքն է թէ օրական աշխատութեան տեւողութիւնն ութ ժամ որոշելու գործաւորական առաջարկը պիտի մերժուի, իբրեւ վնասակար ֆրանսական ճարտարագործութեան։

⁂

Պ. Քրիսփի Խորհրդարանին մատոյց օրինագիծ մը, որուն համեմատ Իտալիոյ թագաւորն իրաւունք պիտի ունենայ պաշտօնանկ ընել այն եպիսկոպոսներ որք արքայական կառավարութեան կամաց և օրինաց հակառակ վարմանց մէջ կը գտնուին։ Այս ծրագիր տհաճութեամբ կը դիտուի Վատիկանի կողմէ, քանի որ եպիսկոպոսք պաշտօնէ արձակուելով և թոշակէ զրկուելով բեռ մը պիտի լինին Վատիկանի գանձուն վրայ, որ մանաւանդ ժամանակէ մ'ի վեր հարուստ չէ, և իւր հասոյթք աճեցուն չեն։ Վատիկանի թերթերն այս ծրագիրը կ'անուանեն «նոր հալածանք»։ Պ. Քրիսփի աղէկ չէ Վատիկանի հետ, ոչ միայն որովհետեւ ազատամիտ է, այլ և որովհետեւ ինք անձնապէս օրթոտոքս է կամ յունական եկեղեցւոյն անդամ։ Վատիկան կը խորհի կաթոլիկաց համաժողով մը կազմել, ինչ ինչ տնօրինութեանց որոշման համար, և կ'ըսուի թէ Վատիկանի չափաւոր կուսակցութիւնն յանձն կ'առնու և մինչեւ իսկ կը պահանջէ որ Պապն այլ եւս վերցնէ այն արգելքն որով Իտալիոյ ջերմեռանդ կաթոլիկները չեն կրնար մասնակցիլ քաղաքական ընտրութեանց, որով Խորհրդարանը մեծաւ մասամբ հակապապական տարրին ձեռքը կը թողուի։ Եթէ այդ պապական արգելք վերցուի, կը յուսացուի որ կաթոլիկ շահերն աւելի պաշտպանուին։

⁂

ՏՔԹ. ՔՈԽԻ ԳԱՂՏՆԻՔՆ

Ինչպէս լակոնական հեռագիր մը կը ծանուցանէր անցեալ օր, Տքթ. Քոխ իւր գաղտնիքը վերջապէս հրատարակութեան տուաւ Պերլինի բժշկական թերթին մէջ։ Տքթ. Քոխ կ'ըսէ թէ ցայսվայր գաղտնի պահեց իւր դեղին բաղադրութիւնն որպէս զի ամենուրեք դեղին ազդեցութիւնը փորձուի առանց բաղադրութիւնը գիտնալու, որով և անկախ և անկողմնակալ մօտք վկայութիւնք տրուին։ Տքթ. Քոխ իւր դեղին բաղադրութիւնը կ'ըսէ, բայց զայն պատրաստելու մեթոտը տակաւին չի յայտներ։ Առաջիկային կը վերապահէ զայն։ Իւր պատրաստած հեղուկը քաղցուքներ կամ կլիսէրին մ'է, զոր կը յօրինէ հիւծախտի կամ այտուցախտի (Թիւպէրքիւլ) միկրոբները կամ բակտերները մշակելով կամ աճեցնելով, այնպիսի կերպիւ որ միկրոբները շատնալով հանդերձ տկարանան, և գոյացուած հեղուկին մէջ իսկ միկրոբք չմնան։ Տքթ. Քոխ գիտեր է որ երբ առողջ վայրի խոզ մը կը պատուաստուի հիւծախտային միկրոբի մշակմամբ կամ աճեցուցմամբ կազմեալ զուտ հեղուկով մը, տեղական ազդեցութիւնն ի սկզբան աննշան է, բայց քիչ քիչ գնտակ մը կը կազմուի պատկինման կէտին վրայ, վէրք մը կը գոյանայ, որ չաղէկնար, այլ կը բանի մինչեւ կենդանւոյն մահն։ Եթէ այս կերպիւ հիւծախտաւորեալ կենդանին երկրորդ անգամ պատկինուի, տեղային ազդեցութիւնը տարբեր կը լինի։ Փոխանակ քիչ քիչ կազմուող վէրքին, պատկինման երկրորդ կէտին շուրջ մորթն յանկարծ կը բորբոքի, և վէրք մը կը կազմուի, որ շուտով կ'ապաքինի։ Յայտնի է ուրեմն թէ կենդանւոյն հիւսկերն հիւծախտի ներկայութեամբ այնպէս կը փոփոխին որ նոր ճամբով մը հիւծախտի մուծման վրայ կը հակազդեն, և փճանալու պատրաստ կը գտնուին երբ նորէն ենթարկին նոյն տարրին գործողութեան որուն յառաջագոյն կրցած էին դիմադրել։ Փորձով ցոյց տրուեցաւ թէ երկրորդ պատկինմանց (Ինօքիւլասիօն) մէջ հիւսկին (Թիսիւ) մահն ո՛չ թէ միկրոբներէն յառաջ եկած է, այլ այն հեղուկէն յորում առկախ մնացած և սպրած էին միկրոբք. [illegible] էութեանց հետ բաղդատենք՝ իրենց արտադրած նիւթերէն, որք յառաջ բերած են հիւծախտաւոր հիւսկերուն մահը։ Միկրոբներուն գործունէութիւնն ալ գլխաւորապէս ցոյց տրուած է մորթին ներքեւ շատ մը թարախ կազմելու զօրութեամբ։ Ի սկզբան տրուած չափերով, երկրորդ պատկինմունք փորձարկեալ կենդանեաց մահ պատճառած էին անմիջապէս. բայց երբ չափերը նուազեցան, կենդանիք բարւոքում տեսան և մինչեւ իսկ աղէկցան ի վերջոյ։ Աստի սա հետեւութիւն կը հանուի թէ հիւծախտի միկրոբին ներկայութիւնն ո՛ և է հիւսկի մէջ՝ այն հիւսկը տրամադիր կ'ընէ մեռնելու երբ բակտերային կամ միկրոբային հեղուկն անոր շրջաբերութեան մէջ մուծուի, և մեռնելու այս տրամադրութիւնը կարելի է այնպէս կանոնաւորել որ միայն ախտացեալ հիւսկը մեռնի փճանայ, և ո՛չ թէ այն մարմին որոյ մէկ մասը կը կազմէ այն հիւսկ։ Վերջնական ձեռնարկն որ կը մնար ընել՝ բակտերային հեղուկը պաշտած և բաւական տոկուն ձեւի մը ներքեւ ձեռք բերելն էր, և երբ այս բան ալ կատարեցաւ, գիւտը պատրաստ էր աշխարհի ծանուցուելու։

Փրոֆ. Քոխ տակաւին կը պնդէ թէ հիւծախտաւոր հիւսկերն սպաննելու զօրութեամբ իւր հեղուկ ամենէն փափուկ և զօրեղ փորձաքարը կ'ընծայէ՝ մարմնոյ մը մէջ այնպիսի վարակեալ հիւսկի գոյութիւնը ցուցնելու համար, և պատկինմանց ընդհանուր արդիւնքն այս հայեացքն հաստատել կը թուի։ Բայց, միւս կողմէ, պէտք չէ մոռնանք թէ հիւծախտի կասկած անգամ չունեցող հիւանդներ Քոխեան դեղով պատկինուելով սաստիկ հակազդեցութիւն զգացած են, և կը մնայ որոշել թէ այս մարդիկ իրենք հիւծախտաւո՞ր էին և չէր գիտցուած, թէ ո՞չ պարզապէս արտասովոր կերպիւ ենթակայ էին դեղին թունաւոր գործողութեան։ Կարելի է որ դեղին զօրութեան մէջ դիպուածական փոփոխութիւնք այս հակասական կամ տարակուսական արդիւնքը տուած լինին։ Տքթ. Քոխ, բացատրելով իւր դեղին պարունակութիւնն, իրեն կը վերապահէ յառաջիկային պարզել նաեւ թէ հիւծախտի միկրոբն ի՛նչպէս կը մշակէ կամ կ'աճեցնէ, և ի՛նչպէս կը պատրաստէ իւր կլիսէրինն։ Առ այժմ, Պերլինի լրագիրք որք այս հրատարակութեան վրայ կը խօսին, կը յիշեցնեն թէ մայրաքաղաքաց ոմանց մէջ անարժան բժիշկք ոմանք Քոխեան սուտ դեղ կը ծախեն բարձր գիներով, մինչ կաթիլ մ'անգամ հարազատ դեղէն չեն ունեցած։

Քոխի գաղտնիքին վրայ խօսուած ժամանակ, կարելի չէ աչքէ վրիպեցնել սա իրողութիւն թէ ամեն երկրաց գիտնականք համամիտ չեն դեղին արժէքին վրայ, և թէ՝ Գերմանիոյ, թէ Ֆրանսայի մէջ հռչակելի գիտնականներ կարծուածին չափ օգտակար չեն գտներ զայն, թէեւ ամենքն հա[illegible] Փրոֆ. Վիրխովի աննպաստ վկայութիւնը մանաւանդ զոր անցեալ օր հրատարակեցինք՝ ուշադրութենէ չի կրնար վրիպիլ։

Քոխեան դեղին վրայ նորագոյն լուրը սա է թէ նոր դեղին կիրառութեամբ հիւծախտաւոր հիւանդներ մեռած լինելուն պատճառաւ, Վիեննայի հիւանդանոցներուն մէջ դարմանուող հիւծախտաւորք սկսած են յանձնառու չլինել այս դեղով պատկինուելու։

ՓԱՐԻԶԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Փարիզի մէջ ապրիլ և Փարիզի կեանքէն չգրել՝ գրողի [illegible] մ'է։ Մտքի մը այս տեսակ արտայայտութիւն գուցէ ձախող է, կը համաձայնիմ ուրիշներու հետ. [illegible] չըսեմ ուրեմն, այլ պարտականութեան թերութիւն։ Ես կը խոստովանիմ բարոյական այս թերութիւնս, կը մեղադրեմ ինքզինքս որ մինչեւ հիմա չեմ կատարած այս պարտքը։ Այսօր կը սկսիմ և կը յուսամ թէ կ'ազատուիմ այս քիչ թէ շատ ծանր մեղադրանքէն։ Փարիզի կեանքէն գրելու առաջին քայլս է որ կ'առնում և կը խոստանամ, որչափ որ Փարիզ եմ և որչափ որ կ'ապրիմ այս խառնարանը— [illegible] բան աւելի յարմար լինի գուցէ —մթնոլորտի մէջ, անթերի կատարել գրողի պարտքս։ «Փարիզի կեանքէն» իմաստն համայնագիտական է.—համայնագիտական ոչ թէ [illegible] այլ իւր բառական նշանակութեամբ։ Այս կեանքէն գրելու համար պէ՞տք է ուրեմն համայնագէտ լինել,—անտարակոյս այո՛։ Ի սկզբան կը վարանէի գրիչս ձեռքս առնուլ և մի բան գրել, ատոր համար էր որ մինչեւ հիմա չէի գրեր, վախնալով որ Փարիզի ժխորէն իմաստալից բան մը չի կրնամ հանել։ Այսօր քիչ թէ շատ յարմարցուցած եմ ինքզինքս, մասնակի կերպով իմաստասիրած եմ զայն եւ կը գրեմ։ Բայց գրելու կամ գրողի այս գրական պատուաւ առաջին անգամ՝ չ'պիտի կրնայ գոհացնել յարգելի ընթերցողներին [illegible] հետաքրքրութիւնը, որովհետեւ շատ սեղմեալ, շատ կցկտուր, կարկատուն ևլն. պիտի լինի։ Համառօտ նախաբան մը պիտի լինի այս, որի միջաբանին, մանաւանդ վերջաբանին չ'հասնիմ գուցէ ես, որովհետեւ այնչափ երկդիմակեաց է Բարիզի կեանքն։ Ո՞ր տեղէն պիտի սկսիմ, ի՞նչն պիտի սկսիմ, ո՞րն գրեմ առաջ, ո՞րն վերջը, չեմ գիտեր, սահման մը չ'կայ այս մասին, մտածումներու ժխորի մէջ եմ, բարիզեան կեանքի մը ժխորի համանման նիւթիս պէս։ Բարիզ բազմակողմանի է, այս պերճախօս բառ բաւական է ամեն բան հասկցնելու համար։ Բարիզ՝ ամբողջ աշխարհի մարդկային ընդհանուր գործունէութեան մեծ հայելին է։ Երկրագնտի ամենէն անծանօթ խորշերի մէջ անգամ կատարուող մարդկային ամեն մէկ գործունէութիւն դէպք, երեւոյթ ևլն. անոր մէջ կը պատկերուի։ Իսկ եթէ մէկ կողմ դնենք մարդկային այս ընդհանուր երեւոյթներ և միմիայն բարիզցիներին դնենք մեր աչքի առջեւ, գրեթէ նոյնչափ բազմակողմանի են, նոյնչափ խառնածին ևլն. Բացօրոք կողմին դառնամ։ Եթէ—օրինակի համար—Զօլայի և Տօտէի նման հարիւր գրագէտներ մի մեծ գրասենեակի մէջ նստին և սկսին գրել գիշեր և ցորեկ [illegible] գրիչը վար դնելու, առանց քնանալու, ճաշելու, զբօսնելու ևլն. ևլն.—եթէ դէթ կարելի լինէր այնպիսի կեանք մը—մինչեւ հազուով հարիւր տարի միակերպ, յառաջատուական [illegible]—թուաբանական յառաջդրութեան նման—իբր 48 000 000 հատորներէ բաղկացեալ Տիեզերական գիրք մը պիտի շինեն և Բարիզի կեանքին վրայ գրելու դեռ շատ բան պիտի մնայ։ Ահա Բարիզ, ահա Բարիզի բազմակողմանի կեանքն։ Իսկ ես ի՞նչ պիտի գրեմ, անտարակոյս առանց այս անձուն գաղափարին մէջ նետուելու մէկէն ի մէկ, պիտի ջանամ գրել այն ինչ որ կրնամ։ Ամեն օր կը փոխուի Բարիզ, ամեն օր—ի՞նչ կ'ըսեմ, ամեն րոպէին նոր բան մը կայ Բարիզի մէջ։ Կ'ուզէ՞ք թուեմ,—քաղաքագիտական, վաճառականական, կրթական, հասարակական, մանաւանդ հասարակական, գիտական, կրօնական, գրականական ևլն. ևլն. տեսակէտով Բարիզ ամեն օր հարիւրաւոր նիւթեր կը նուիրէ կամ կը նետէ հրապարակի վրայ։ Ես մինչեւ հոս այսպիսի շօշափելի օրինակները առաջ բերի, որպէս զի յարգելի ընթերցողներին մատչելի ընեմ «Բարիզի կեանքէն» նիւթի մը գաղափարը։ Վերջ կը դնեմ և կ'սկսիմ մի որ և իցէ բան գրել այդ կեանքէն, ջանալով մի և նոյն ժամանակ ընտրողականութեան սահմանէն չ'ելնել։

⁂

Ծիծաղելի չէ նկատուիր անտարակոյս եթէ ամենէն առաջ Բարիզի ցուրտէն սկսիմ։ Թէպէտ մեզայ Մէտէորոլոգիական այս երեւոյթն ալ զեռեւ վերեւ յիշածս [illegible] մէջ, հոգ չէ, այդ սխալ քայլը հոս կ'ուղղեմ։ Բարիզի այժմեան ցուրտ—որի գիտական տեսակէտին վրայ երկար պիտի գրեմ մի օր—ամենէն աւելի շօշափելի հարցն է։ Եթէ օրական գործնական հարց մը կայ, որի վրայ ամենէն շատ կը խօսին, բնութեան այս անհաճոյ պարգեւն է։ Ամենէն աւելի կ'ըզբաղուին անով, որովհետեւ ամենէն աւելի ենթարկուած են անոր քմահաճոյքներին։ Մարդ չկայ որ գանգատ մը չարձակէ երբ իւր խօսակից բարեկամին կամ ծանօթին կը պատահի, Գարնօէն սկսեալ մինչեւ մատամ Քէրսի, որ քաղաքական ոճրագործի մը խնդրի առթիւ ցուրտ բանտին մէջ կը հեծէ։ Ամեն տեղ սաստիկ ցուրտ կը տիրէ, երբ փողոցներէն կ'անցնէք, երկսայրի սուրի մը պէս երեսնիդ կը կտրէ հատու ցուրտը։ Բարեխառնութեան այսօրուան ցուցակագրերին հայելով գիշերը 0°էն վար 9 աստիճան ցուրտ կ'ընէ—թէպէտ մինչեւ 16° աստիճանի բարձրացած է—առաւօտեան ժամ 7ին՝ 8°, կէս օրէն յետոյ ժամ 2ին 3°, իսկ 7ին՝ 6°, [illegible] բարձրութիւն 765։ Հովի ուղղութիւնն՝ արեւելքէն հարաւ, հարաւէն արեւելք է, երկինք՝ պարզ Բարիզի մէջ, իսկ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ սաստիկ ցուրտ և այսօրուան համար հաւանորէն՝ ձիւն։ Մինչեւ հիմայ քանի մ'անգամ ձիւնած է, բայց Ասիական գաւառներու նման չ'մնար գետին։ Նախ որ այնչափ թանձր ձիւն չէ նստած և չի նստեր հոս, երկրորդ որ հազարաւոր գործաւորներ իրենց բահ, ու բրիչով, աւելով ցախաւելով և ուրիշ այլ եւ այլ գործիքներով մէկ ժամի մէջ կը վերցնեն ամբողջ ձիւնն ու սառոյցն։ Իսկ տանիքներու վրայ նստած ձիւներն արեգակի կաւզին կը թողուն։ Կը յիշեմ, երբ մեր երկրի թանձր և առատ ձիւն տանիքներու վրայ կէս մետրի չափ թանձր խաւ մը կը [illegible] բացուելուն պէս, հարսն ու փեսայն, հիւրն և հիւրընկալը, մանուկն և կորաքամակ ծերունին, զուղզուղն պառաւն ու նորատի և գեղանի աղջիկն՝ իրենց թիակովն ու ցախաւելովը, բահովն ու [illegible] տանիքները կը լեցնէին և կը [illegible]։ Երկար չընեմ, ոչ-կամայական հարցնեք մ'էր գրեթէ, որ կը կատարէին սաստիկ ցուրտը կլլելով եւ տանիքները սրբելով։ Այս պարտաւորիչ մարմնամարզին մէջ ես ալ շատ մարզած եմ իմ բազուկները։ Միեւնոյն անհաճոյ և չարքաշ աշխատանք կայ և կը մնայ մեր գաւառեալ հայրերի մայրերի և դեռատի քոյրերին համար։ Բայց Բարիզէն չ'հեռանամ։ Այս ցուրտ Բարիզի մէկ մաս ժողովրդին համար անախորժ է, մէկ մասին ախորժելի։ Ազնուական մասն որի համար ցուրտ նշանակութիւն չունի, կը նախընտրէ ձմեռը քան թէ ամառ։ Այս վերջին եղանակին մէջ չկրնար սահելու—patiner—իւր սնոտի հաճոյքը կատարել։ Ձմեռը իրեն իրեն համար բնութեան մեծ պարգեւ մըն է։ Ամեն օր տօն է և տօնախմբութիւն իրեն համար։ Պուա-տը-Պուլոյնի արուեստական լճեր սառած են։ Բարիզեան մեծ ընտանիքին ընտրելագոյն դասակարգն ամեն օր հոն է։ Գեղանի եւ փափկակեաց բարիզուհիներ թանձր մուշտակներու մէջ ծրարուած և սաստիկ ցուրտն արհամարհելով կը սահին սառած լճակին վրայ, կայծակի արագութիւնով անցու-

---

— 128 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՇՆԱՄԻՆ

ԻԸ

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄԸ

Սանդուխի կողմն ոտքի ելած էր։ Կը հագուէր Վէավէնի մարգիզին տունն երթալու և հոն նախաճաշելու համար, երբ Լօռի սենեակը մտաւ իր գալն իմացնելու համար թեթեւ մը դուռը զարնելով։

—Վա՜յ, եկա՞ր, հարցուց կոմսը։ Է՛հ, ի՛նչ ունիս ըսելու այս առաւօտ։

—Իմացայ վերջապէս թէ ո՛ւր կը բնակի ծեր պարոն Տըլօռմը։

—Ա՜յ։ Ո՞ւր կը բնակի։

—Ռոշէ փողոց, թիւ 53։

—Ի՞նչ թիւ, ըսիր։

—Թիւ 53։

—Զարմանալի՛ բան։

—Ինչո՞ւ զարմանալի։

—Որովհետեւ Ռոշէ փողոցը նոյն հասցէով Բիէռ Ռուսօ անունով սեղանաւոր մը կը բնակի։

—Կը ճանչնա՞ք զայն։

—Այո։ Ի՛նչպէս իմացար թէ ծերունին հոն կը բնակի

—Օ՜հ, ամենապարզ և ամենաբնական միջոցով մը . . . իւր ետեւէն երթալով։

—Ըսել է երէկ իրիկուն Հօսման պուլվառը գնաց։

—Ժամը չորս ու կէսին։ Փողոցը կը պտըտէի, տիկին Տըլօռմին կառապանին Լուիին կը սպասէի, որ կառքով շրջագայելու տարած էր իր տիրուհիներն, երբ բարձրահասակ ծեր պարոն մը, մեծաքայլ յառաջանալով խենդի պէս քովէս անցաւ և այնպէս մը զարնուեցաւ ինծ որ քիչ մնաց գետինը պիտի իյնայի։ Ետեւս դարձայ քանի մը խօսք ըսելու համար։ Բայց մտքէն անգամ չանցունելով քաղաքավարութեամբ ըսել ինծ. «ներեցէք, պարոն, կոշտութեանս համար», հեռացած էր և տեսայ որ տիկին Տըլօռմի տունը կը մտնէր։ Գուշակեցի որ ինքն էր, բայց ապահով չէի։ Ի՞նչպէս ստուգէի։ Համարձակեցայ թիւ 218 դրան մտնել։ Շատ անգամներ Լուիին հետ խօսիլս տեսած ըլլալով, դռնապանը քիչ մը կը ճանչնայ զիս։ Կրնայի իր խուցը մտնել եւ հարցումներ ընել։

Բայց պարոն դերակոմսն ա՛յնչափ յանձնարարած էր խոհեմ ըլլալ որ . . . վերջապէս, չէի գիտեր թէ ինչ ընելու էի, երբ օրիորդ Տըլօռմի սենեկապանուհին տեսայ։ Խուցին դուռը բացաւ, եւ առանց ներս մտնելու, լսեցի որ դռնապանին կ'ըսէր։

—«Հա՛յր Շամինօն, գացէք շուտով կառք մը բռնեցէք։

—«Ի՛նչ, կա՞ռք, ըսաւ յարգելի դռնապանը։ Բայց ի՞նչ էք եղեր, բան մը ունիք, օրիորդ Էլիզա։ Արտաքոյ կարգի բա՞ն մը տեղի ունեցաւ տան մէջ։

—«Մի խօսիք, հայր Շամինօն, պարոնը հիմայ եկաւ և ալ չենք գիտեր ինչ պիտի ըլլայ։ Ձեզ գիտեր Պ. Տըլօռմը ի՞նչ ունի, բայց այնպէս մը բարկացած է որ . . . ։ Վերջապէս դաստիարակուհին ճամբու դրաւ. սնտուկ մը շակելու վրայ է խեղճ կինը։ Իրեն համար է որ կառք մը բռնելու է, հայր Շամինօն։

—«Ի՞նչպէս, գոչեց մարդուկը, տիկին Տիւռանը ճամբո՞ւ կը դնէ։

Դերակոմսը որ ռըտէնկօթը կը հագնէր, անշարժ մնաց, թեւը դէպ ետեւ երկնցուցած։

—Ի՞նչ անուն արտասանեցիր, հարցուց։

—Տիկին Տիւռան. այդ է օրիորդ Տըլօռմի դաստիարակուհւոյն կամ մինչեւ հիմայ անոր դաստիարակուհին եղող անձին անունը, քանի որ երէկ դռնէն դուրս ըրին զայն։

Դերակոմսին ճակատն յանկարծ մըթնցած էր, և իր յոռի ժպիտը երեւցած էր նորէն իր շրթանց վրայ։

—Ապահո՞վ ես վանտուած ըլլալուն, հարցուց։

—Այնչափ ապահով եմ որ տեսայ հայր Շամինօնին երթալ կառք փնտռելը, տեսայ խոշոր սնտուկ մը և հագուստի ծրար մը զոր վար իջեցուցին և մէկը կառապանին քով, միւսը կառքին մէջ դրին. տեսայ վերջապէս դաստիարակուհին որ եկաւ. գրեթէ նուաղուն, և կառքը մտաւ. այսպէսով, կառքը առաւ տարաւ զայն։

—Ըսել է տեսա՞ր այդ տիկին Տիւռանը, հարցուց դերակոմսը յուզմամբ։

—Ինչպէս որ կը տեսնեմ զձեզ։

—Ի՞նչպէս կին էր։

—Ոչ շատ բարձրահասակ ոչ շատ կարճահասակ, դեռ երիտասարդ, երեսուն և հինգ տարեկանի մօտ, շատ դժգոյն էր, բայց նշմարեցի որ դեռ շատ գեղեցիկ էր։

—Ի՞նչպէս հագուած էր։

—Սեւ հագուստներով ծածկուած էր։

—Կը բաւէ, ըսաւ դերակոմսը։

Ալ կարելի չէր տարակուսիլ, կոմսուհին էր։ Եւ իր աղջկան դաստիարակուհին եղած էր . . . ։ Ի՞նչ ըսել էր ասիկա։ Նոր առեղծուած։ Կարելի չէր բան մը հասկընալ։

—Ապահովապէս, կ'ըսէր ինքնիրեն, կոմսուհին գիտէ թէ Օռօռ իր աղջիկն է, բայց դիւրին է գուշակել թէ աղջիկն չէ իմացուցած թէ ինք անոր մայրն է։ Հիմայ կը հասկնամ թէ ինչու այնքան հանդարտ, այնքան իր անձին տէր էր երէկ երբ իր աղջկան խօսքը կ'ընէի։ Պէտք է խոստովանիլ, ինծմէ աւելի չարաճճի ու խորամանկ գտնուեցաւ . . . ։ Ապուշի պէս քիթէս բռնեց ու խաղցուց։ Արդարեւ այս Լասէռի կոմսուհին չգտնուած կին մըն է։

Երագ փայլակ մը շողաց իր աչքերուն մէջ։

—Լաւ, լաւ, շարունակեց ակռայները սեղմելով, կարգն ինծի կուգայ։ Բայց ինչո՞ւ արդեօք կոմսն իր կինը ճամբու դըրեր է։ Պա՛հ, խենդի մը գաղափարները կարելի՞ է մեկնել։ Ա՜հ, հո՛գս։ Թերեւս գործս յաջողցնելու միջոց մըն է։

Լօռիին մօտենալով, բարձրաձայն ըսաւ.

—Ինչո՞ւ դաստիարակուհին տանող կառքին չհետեւեցար։

—Մտքէս անգամ չանցաւ ատիկա, պատասխանեց սպասաւորը զարմացած։

—Գոնէ եթէ կառքին թիւը իմանայիր։

—Բնաւ չմտածեցի որ այդ թիւը կրնայ օգտակար ըլլալ։ Ես հոն դաստիարակուհւոյն վրայ տեղեկութիւն առնելու գացած չէի, այլ ծեր պարոնին դուրս ելնելուն սպասելու և անոր ետեւէն երթալու համար, ինչպէս որ ըրի։ Այնուհետեւ, պարոն դերակոմս, դուք այդ դաստիարակուհւոյն խօսքն ըրած չէիք ինծ բնաւ։

—Ճշմարիտ է։

—Չէի կրնար գուշակել . . .

—Իրաւունք ունիս։ Չէի գիտեր որ օրիորդ Տըլօռմ դաստիարակուհի մը ունի։ Այս պատճառաւ չխօսեցայ քեզ այդ մասին, բայց պէտք է գիտնալ թէ ո՞ւր գացեր է։

—Կը գիտցուի։

—Կառապանին հետ ի՞նչպէս ես։

—Կամաց կամաց եզակիով պիտի խօսինք իրարու հետ։ Ինչպէս ըսիք ինծ փառաւոր խմողին մէկն է. ազուորիկ լեցուն շիշ մը տեսածին պէս, ամեն բան կ'ընէ. և հիմայ բոլորովին ձեռքիս մէջն առած եմ զինքը։

—Սկսա՞ւ քեզի գաղտնիքներ յայտնել։

—Ոչ տակաւին, այդ կէտին վրայ խեռ է իշու մը պէս որ տօնավաճառը չուզեր երթալ առանց մատակ իշու։

—Վերջապէս, գործերն աղէկ վիճակի մէջ են։

—Կարծեմ։

—Շարունակէ այդպէս վարուիլ Պ. Լուիին հետ։

—Այնչափ կը սիրեմ զինքը։

—Պէտք չունիմ քեզ վերստին խոհեմութիւն պատուիրելու։

—Ես գիտեմ ընելիքս։

—Քանի մը օրէն քեզ պիտի իմացնեմ ծրագիրներէս մէկը և աւելի ծանր գործ մը պիտի յանձնեմ քեզ։

—Ծանր գործ, իմ չուզածս ալ այդ է։

Դերակոմսը պզտիկ տպուած թղթի կտոր մը տուաւ Լօռիին և ըսաւ.

—Ասիկա հասցէն է կառապանի մը որ Քօլիպրի (մեղուահաւ) կը կոչուի, թէեւ շատ անպիտան թռչուն մըն է։ Այդ Քօլիպրին այնպէս մէկն երեւցաւ ինծ որ պէտք եղած ատեն օգտակար կրնայ ըլլալ։ Պիտի երթաս լինաս իրեն հետ, հասկընալու համար թէ իր հաճոյակատարութիւնը կը համապատասխանէ՞ իր ձիրքերուն։

—Հասկցայ։

—Ուրիշ բան մը ունի՞ս ինծ ըսելու։

—Առ այժմ ոչինչ։

—Այդ պարագային մէջ, պէտք է որ անմիջապէս դուրս ելնեմ, հետեւաբար կրնաս երթալ։

(Շարունակելի)

դարձ կ'ընեն, մէկ եզերքէն միւսը կ'անցնին, հակառակ հորիզոնին մէջ աղօտ ըստուերի մը պէս կը չքին, չիգ երիտասարդները կը հետամտին անոնց, կը մրցին, յաղթանակն իրենցն է կամ իրենց սիրուհիներին։ Սէրը ցուրտ չնայիր, ձմեռնային ժամադրավայրն այս սառուցեալ լճակին վրայ է։ Անգին ամբոխ կայ ամեն օր— 500էն 5000—մրջիւններու նման կը վխտան սառոյցին վրայ։ 60էն 80 տարեկան ծերունիներ և պառաւներ երբ կը տեսնէք որոնք դանդաղաքայլ կը սահին, չէք կրնար չհիծաղիլ։ Այս «ղըրճիչ» մանկանցուներ, որոնք գերեզմանի եզրին վրայ են, կը սիրեն դեռ պինդ դրկել երկրային հաճոյքն։ Բաղդ ունին, որ կեանքն իրենց առջեւ ելած է միշտ ծիծաղադէմ։ Իսկ անդին, քիչ մը հեռու այս խրախճանքի վայրէն, մերկ բարիզուհին—նոյնպէս մանկամարդ, նոյնպէս գեղանի՝ բայց աւելի հրապուրիչ եւ համակրելի—ջուր ոտքը գետին կը զարնէ, սառած են, տաքցնելու հնար չկայ։ Սառնամանիքէն թոռմած անմեղ մանկիկը նորա երկու ծիծերուն մէջ տեղ հանգչեցուցած իւր գլուխը,—մայրի՛կ, անօթի եմ, մայրիկ, կը մռմռէ— կը մռմռէ միշտ։ Թշուառ մայրն իւր սառած ձեռքն կը կարկառէ մէկ ... համար, ազնուական չռայլուհին քովէն քերելով կ'անցնի, առանց ակնարկ մ'անգամ չնետելու վրան, և թշուառուհին կը մնայ արհամարհեալ մուրացող։ Ցուրտն այս կարգի ընտանիքներու համար անխորժ է։ Ուրիշ անգամ կը գրեմ բարիզի աղքատներու մասին։ Մ. Ց.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ ինիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ազն. Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեանի և զբաղեցաւ այլ և այլ յարաբերական ու ներքին խնդիրներով։

Երեկուան Մ-նիթէօ-ի մէջ կը կարդանք՝ Վեհ. Սուլթանն իմանալով որ Հայոց Պատրիարքարանը դրամական անձուկ վիճակի մէջ կը գտնուի, հրամայած է 500 ոսկի տալ նմա՝ իբր կայսերական պարգեւ Ծննդեան տօնին առթիւ։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց ի Պատրիարքարան և զբաղեցաւ Գանտիլլիի, Բուլկէլի Հիսարի և Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցեաց վերաբերեալ հաշուական ու կտակային խնդիրներ նաեւ զանազան հաշուական խնդիրներով։

Սիաբէն կըսէ թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցանէ այն հեռագիրներն, որք գաւառներէ հետզհետէ կը հասնին, ի պատասխանի՝ հայ բանտարկելոց ներում շնորհող կայս. Իրատէն ծանուցանող Պատրիարքական հեռագրոյն։

Հայ բանտարկելոց արձակման համար կայս. ներումը ծանուցանող պատրիարքական հեռագրոյն ի պատասխան հետեւեալ նորագոյն հեռագիրք հասած են գաւառներէն։

ՔԷՕԹԱՀԻԱ 8 յունվ. 91

Ձեր այն հեռագիրն, որ կը ծանուցանէր թէ կայս. հրաման մը ընդհանուր ներում շնորհած է հայ բանտարկելոց, հաղորդեցինք շրջակայ թեմերու և այսօր եկեղեցւոյն մէջ, ի ներկայութեան կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու, հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան վասն թանկագին կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Առաջնորդ Քէօթահիոյ
ՊՕՂՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽՈՅՏԱՄԵԱՆ

* * *

ՍԵԲԱՍՏԻԱ 8 յունվ. 91

Ստացանք Ձեր հեռագիրն որ կը ծանուցանէր թէ Վեհ. Սուլթանն իբրեւ մի նոր առհաւատչեայ այն բազմաթիւ շնորհաց որ միշտ կ'ընէ իւր հաւատարիմ հայ հպատակաց համար, ներում շնորհած է հայ բանտարկելոց և անմիջապէս թեմերու բոլոր եկեղեցեաց մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

Առաջնորդ Սեբաստիոյ
ՊԵՏՐՈՍ ԵՊԻՍԿ.

* * *

ՊԱՂՏԱՏ, 8 յունվար 91

Մեծ գոհունակութեամբ իմացանք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է ներում շնորհել հայ բանտարկելոց և այս առթիւ եւս բարեմաղթութիւնք եղան վասն արեւշատութեան Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴ

ԱԶԴ

Կայսերական Համիտիէ Առեւտրական Բարձ. վարժարանէն վկայեալ պատուաւոր երիտասարդ մը՝ որ չոգենաւային ընկերութեանց մէջ գրագրութեան պաշտօնով ծառայած է, հմուտ Հայ. Տաճկ. և Գաղղ. լեզուաց, կը փափաքի Հայ վաճառատանց միոյն մէջ ... եւ է պաշտօն մը ստանձնել։

Դիմել Արեւելք Խմբագրատունը։ 2—3

ԱԶԴ

Հայ վաճառատան մը համար տոմարակալ մը պէտք է, որ ունենայ մաքուր գիր և լաւ հաշուագէտ ըլլայ։ 2—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Այտընի Նահանգին Մէքթուպճի անուանեցաւ Էօմէր Ալի պէյ, նախկին Մէքթուպճի Տիարպէքիրի։

— —

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ վարժապետանոցի ուսուցիչներէն Ճաֆէր պէյի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Գալղանտելէնի գայմագամ Մէհմէտ Խուսրէֆ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Մալիէի Նախարարութեան քարտուղարներէն Հաֆըզ Իսմայիլ էֆէնտիի, Աղ Քէօփրիւի կայս. անտառին պաշտօնեայ Հասան էֆէնտիի և Բաբերդի Նահանգին Թաղապետական բժիշկ Ալի Միւթէզա էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Պալըքէսէրի Իտարէի ժողովոյ անդամ վաճառական Կոստիկեան Կարապետ էֆէնտիի և Թաղապետութեան Թ. շրջանակին հաշուակալ Ահմէտ Նաջիֆ էֆէնտիի։

———

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնական Գանձուն արքունի կալուածոց յանձնաժողովին նախագահ Հիւսէյին Թիքբի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ մաղզերեան զինագործարանին տնօրէն Պ. Լոտէի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան ընդհանուր քննիչ Պ. Բունւժանժէն Սաքանվիլի և Արտաքին գործոց նախարարութեան արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Բաղըպ Պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պուլկարիոյ երեսփոխաններէն Սիլիստրէի թաղապետական նախագահ Վէնթոֆչէ Պաչոֆ, Թրնովայի Զախարիա Կրավլինարոֆ, Թրնովայի երեսփոխան Ահմէտ Լուլֆի և Սիլիստրէի երեսփոխան Հաճի Եահեա Նաֆըզ էֆէնտիներու։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ ռուսական դեսպանատան պահակ շոգենաւին սպայներէն Պ. Թէօտոր Բարքաւի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի գայմագամ Մահմուտ Ճէլալէտտին էֆէնտիի, Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան [illegible] տնօրէն Պ. Էտուար Պիրանիի, Ֆրանսայի ելմտական գանձուն առաջին արկղակալ Պ. Էմիլ Թօրնի, Զօրի նաւապ Խուրշիտ էֆէնտիի և Արտաքին գործոց նախարարութեան արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Րէշիտ Պէյի։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր սովորական նիստը կազմեց ի Բ. Դուռն և կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարելով, արդիւնքը տեղեկագրով մը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Նախարարաց Խորհուրդը նոյնպէս նկատողութեան առաւ Գոնեայի երկաթուղւոյ խնդիրն, որուն համար Պ. Նակէլմաքէրս մենաշնորհ խնդրած է և որոշեց որ խնդրարկուն չարած օրը խորհրդակցի Հանրօգուտ շինութեանց Վսեմ. Նախարարին հետ և յետոյ խնդիրը քննուի նաեւ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովին մէջ։

—Անտառաց և Հանքաց ընդհանուր տնօրէն Գույումճեան Պետրոս էֆէնտի երէկ Նախարարաց Խորհուրդին հրաւիրուեցաւ և իրմէ բացատրութիւնք առնուեցան օտար ընկերութեանց հետ ինքեան առեւտրական դաշնագրոց ինչպէս նաեւ Զմիւռնիոյ Սէվքէ անուն տեղը գտնուած և Պ. Ապոլթի սեպհական եղող հանքի մը մասին։

—Երէկ Նախարարաց Խորհրդոյ ի նիստ գումարուած պահուն կայս. մէկ քանի թիկնապահներ յաջորդաբար Բ. Դուռը գնացին և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հաղորդեցին Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամանները։

—Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա և Եվգաֆի նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշա հիւանդութեան պատճառաւ երէկ չկրցան ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ նիստին։

—Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երէկ իրիկուն Բ. Դուռը գնաց և ստացաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ինչ ինչ հրամանները։

— —

ՊԷՐՆԱՏՈԹ ԻՇԽԱՆԸ

Շուէտ Նորվէկիոյ թագաւորին երկրորդ որդի Պէրնատոթ իշխանն իւր հրամանատարութեան ներքեւ գտնուած Ֆրէյա մարտանաւով այս շաբաթ առաւօտ Տարտանել կը ժամանէ, ուրկէ մայրաքաղաքս պիտի գայ այցելութիւն տալու Վեհ. Սուլթանին։

— —

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ելմտական նախարարութիւնը ծանուցած է կառավարական պաշտօնեատանց, որ ամեն ամիս իրենց ելմտացոյցը պատրաստելով մինչեւ ամսոյն 10 րդ օրը ղրկեն իրեն։

— —

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Դատական և կրօնական գործոց Նախարարութեան կողմէ պատրաստեալ Թէզքէրէն՝ որ խմբագրուած է յիշեալ նախարարութեան և Ֆէնէրի Պատրիարքարանին միջեւ գոյացեալ համաձայնութեան համեմատ, քննուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ կիրակի աւուր նստին մէջ։ Ցաջորդ օրն, երկուշաբթի, այդ պաշտօնագիր կայս. պալատ ղրկուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ Մազպաթայովն հանդերձ։ Վայրկեան առ վայրկեան բարձրագոյն հրամանին կ'սպասուի, այդ վերջնական Թէզքէրէն հաղորդելու համար Յունաց Պատրիարքարանին։ (Լ. Հէրալտ)

— —

ՏՈՔԹ. ՔՈԽ

Ի մօտոյ Եգիպտոս կ'սպասուի Տոքթ. Քոխ որ կըսուի թէ եգիպտական հիւանդանոցի բժիշկ Տոքթ. Շէյսպէքի հետ կը ճանբորդէ։

Տոքթ. Քոխ տասներկու օրէ չափ պիտի մնայ Աղեքսանդրիա և անտի Գահիրէ պիտի երթայ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, երէկ Սուրիական Տրիպոլսոյ Նաւամատոյցին մէջ մարդ մը մեռած է հնտախտէ. իսկ միւս տեղերու մէջ առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ԳՆՄԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Կառավարական պաշտօնատանց կողմէ կատարուած գնումները միացնելով մէկ մարմնոյ մը ձեռամբ կատարել որոշուած ըլլալով, ձեռնհաս իշխանութիւնը գրած է Պերլինի և Փարիզու օսմանեան դեսպանատանց՝ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել թէ Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի մէջ կառավարական գնմանք ինչ եղանակաւ կը կատարուին։

ՃԱՐՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒՔ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ ճարտարական մարտանաւերու հրամանատարաց ու սպայից, թուով յիսուն, պաշտօնական համազգեստով ու պատուանշաններով, խմբովին մէկ լուսանկարը պատրաստուի և իրեն մատուցուի։ Ն. Վեհափառութեան լուսա[illegible] Տոլմա Պաղչէի պալատն երթալով գործադրեցին կայս. սոյն Իրատէն։ Խմբովին հանուած այդ լուսանկարին մէջ կան նաեւ ճարտարագիտներու հիւրամեծար Նաւային Միրլիվա Հագգը փաշա, Իչզէտտին շոգենաւին հրամանատար Րիզա պէյ և այլ նաւային սպայք։

—Ճարտարական սպայք ճարտարներէն գրուած շնորհակալութեան գիր մը յանձնած են կայս. պալատան լուսանկարչապետ Ապտուլլահ եղբարց, որք ձրիաբար պատրաստած են իրենց դիմող ճարտարագիտներու լուսանկարները։

— —

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Սըր Էտկար Վինսընդ փոխտուարի առաջին շաբաթէն առաջ չ'պիտի կրնայ մայրաքաղաքս դառնալ։ Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէններն Լոնտոն և Բարիզ գտնուած միջոցին պիտի որոշուի Պանքայի բաժնեթղթոց այս տարուոյ շահաբաժինն, որ կը կարծուի թէ նախորդ տարուանէն աւելի ըլլայ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմէն կը գրեն թէ այս օրերս այդ կողմերը առատ ձիւն կը տեղայ և բաւական վնասած է Երուսաղէմի ու Եաֆայի միջեւ շինուելու վրայ եղող երկաթուղւոյ գծերու համար կատարուած աշխատութեանց։ Եաֆաէն մինչեւ 40 քիլոմէթր դէպ ի յառաջ շինուած տեղերու գծերն և այլ մէկ քանի շարաթէն կը գետնեցուին։ Երուսաղէմ ուղեւորող բազմաթիւ ուխտաւորք երկաթուղիով պիտի կրնան երկու ժամէն Եաֆաէն Երուսաղէմ երթալ։ Երկաթուղւոյ բացումը տեղի պիտի ունենայ ներկայ տարւոյս վերջը։

— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

Արեւ. երկաթուղեաց Տնօրէնութիւնն հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ այս առաւօտ.

Այս առաւօտեան եւրոպական կառախումբը այն սուրհանդակն և ուղեւորները միայն բերաւ որք երէկ պիտի հասնէին։ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մէջ կը շարունակէ ձիւն տեղալ անընդհատ, որով երեքշաբթի օրը Վիեննայէն մեկնող սուրհանդակն և ուղեւորք դեռ ճամբան կը մնան։

* *

Այս իրիկուն արեւելեան ճեպընթաց կառախումբը չպիտի մեկնի։

Թուրք ըսել յետոյ թէ Պէյլէրպէյի ու Չէնկէլքէօյի կողմերը մէկ քանի օրէ ի վեր գողեր երեւան ելած են, ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

[illegible] երէկ դատեց Զիկօ [illegible] որ մէկ քանի տարի առաջ [illegible] վրայ եղած յարձակման մը մասնակցած էին ունեցած և այն ատեն փախած ըլլալով ձերբակալուած էր այժմ։ Ատեանը ապացուցեալ չնկատելով Միխալի դէմ եղած ամբաստանութիւններն թէ զէնք քաշած, ապակի կոտրած և լրագիր այրած է, անպարտ արձակեց զնա։

—Երէկ Պօլսոյ Գատըրկա անուն տեղը կռիւ մը տեղի ունեցաւ կոչկակար Ցակոբի, Անտրէօյի, Եանիի և ուրիշ մարդու մը միջեւ։ Կռիւը առաջ եկած էր կօշիկի մը պատճառաւ։ Կռուի միջոցին Ցակոբ վիրաւորուեցաւ և նոյն պահուն ոստիկանք վրայ հասնելով ամենքն ալ ձերբակալեցին։

—Չորեքշաբթի գիշեր սմիր մը գործուեցաւ ի Ղալաթիա յունաց Խրիսթօս եկեղեցւոյն դէմ գտնուած գինետան մը մէջ։ Գինետան վարձակալը հելլենացի Սոքրաթի իւր խանութը գոց եղած պահուն Եորկի անուն ուրիշ հելլենացի մը վիրաւորելով փախաւ և Եորկի քիչ յետոյ մեռաւ առած վէրքերէն։ Այս դէպքին վրայ կատարուած քննութիւններէ հաստատուած է թէ Սոքրաթի զԵորկին սպաններ է երկուքին մէջ ծագած կռւոյ մը պատճառաւ։ Եորկի տասը ոսկի տուեր է եղեր Սոքրաթին, երբ սա Ռումանիոյ կամ Աթէնքի մէջ բանտարկուած է եղեր գողութեան մը պատճառաւ։ Եորկի նոյն իրիկուն այդ տասը ոսկին պահանջեր և այսպէս կռիւը սկսեր է։ Եորկի արդէն վաղեմի չարագործ մըն է եղեր, որովհետեւ անցեալներն ի Բերա կատարուած ոճրագործութեան մը մէջ մասնակցութիւն ունեցած է և մէկ քանի ամիս առաջ ալ նոյն գինետան մէջ վիրաւորած է Թանաշ անուն պարտիզպան մը որ յետոյ հիւանդանոցին մէջ մեռեր է։ Ոստիկանութիւնն այժմ Սոքրաթին կը փնտռէ։

—Գոնեայի մէջ սաստիկ ձմեռ կ'ընէ և ցուրտին սաստկութենէն ջուրի ճամբաները սառած են։

—Մէ-բ-ի-վէչէն կ'իմանայ թէ Պօլսոյ Հուգուգի դատարանի առաջին ճիւղին քարտուղարներէն Արիֆ պէյ, որ դատարանի հաշւոյթէն 60.000 ղրուշի մօտ գումար մը իւրացուցած է, ի մօտոյ պիտի դատուի ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ։

—Նախընթաց օր մեռաւ ի Բանկալթի, ի հասակի 112 ամաց, Սէնդ—Էսպրի եկեղեցւոյ երէցներէն Հայր Անդուան։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՀՐԴԵՀԸ

Այս առաւօտ հետեւեալն ստացանք Տրապիզոնէն.

Ամսոյս 3ին հինգշաբթի երեկոյ գրեթէ ժամ 12ին ըստ Թրքաց, հրդեհ ծագեցաւ աստ։

Հրդեհ կար քաղաքիս նշանաւոր վայրերէն միոյն մէջ—Մէյտանը Շարգի—և [illegible] թատրոնն ու հեռագրատունը, ձախ կուշտը՝ ոստիկանատուն մը (փօլիս տայիրէսի) և աջ կողմը կից ընդ նոսա վերնայարկի մէջ՝ երեք յանձնառուներու սենեակներ և նոցա տակ գետնայարկն ալ նոյն թուով խանութներ, ախոռ, եայլն։

Մեծ վտանգ կսպառնար։ Խուռն բազմութիւն ամեն ազգէ դիմած էր անդ։ Տեղւոյս Վսեմ. կուսակալն Ալի պէյ փութացած էր գալ աղէտավայրն և անմիջական տնօրինութիւններ ընել։ Նոյնպէս նաեւ գումանտար փաշան զօրքերով յօգնութիւն հասած էր, բուռն ճիգեր կ'ընէին ամեն կողմէ, հրշիջուցիկ մեքենայք կը ճօճէին անդուլ։ Ցամնոստ աղմուկ եւ աղաղակ կը լսուէր։ Հովը կը սուրար, կրակն աջ ու սարսափ կ'ազդէր։ Գոգցես երկուքին տարերք կուգային վեր ու վայր շրջել և մի դժոխային աննուաճելի ճիւաղ յերկիր փոխադրուած հուր ու բոց կը ժայթքէր, գիսախռիւ ոլորապտոյտ ի վեր կը բարձրանար, այլ չկրնալով յագեցնել իւր զայրոյթ, իւր բարկութիւն, կը դառնար անդրէն թափել իւր դառնութիւն հակառակորդներուն վրայ, նետելով նոցա երեսին ու աչքին, քթին ու բերնին, ծուխ ու մուր, կայծ ու կրակ։

Սոյն դառնաղէտ վայրկենին սխած էին ոմանք խանութնին, ոմանք տուներնին պարպել, ուրիշ տունէ կին մը կը հանէին, խեղճը սրտաթափ և վշտալիր չէր կրնար քայլել, չէր ուզեր բաժնուիլ սիրական յարկէն, բայց տղաքն ու աղջիկները, գլխիկոր, թախծադէմ թեւը մտած որն առաջէն որն ետեւէն կը տանէին։

Այս աղէտալի հրդեհ կրնար քանի մը ժամուան մէջ Տրապիզոնն ողջոյն ի սուգ համակել. բայց Նախախնամողն խնայեց։ Հովը կը չնչէր ի յետկուսէ ի հարաւոյ, ճակատն և ձախ կողմն շրջապատեալ ընդարձակ ասպարիզօք. հետեւաբար չէր կրնար արծարծիլ միացեալ կողմերէն, ուր բնականաբար կեդրոնացնելով իրենց ոյժեր, աւելի եռանդեամբ և սրտապնդութեամբ կ'աշխատէին շիջուցանել։ Փառք Արարչին, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին յաջողեցան տակաւ սահմանափակել հրդեհն որ սակայն կը վառէր մինչեւ առաւօտ։ Անձի կորուստ չ'կայ, բայց բաւական վնաս կայ, դեռ որքանութիւնն յայտնի չէ, ըստ ոմանց 2000 ոսկւոյ կը հասնի։

Հրդեհն յանկարծակի սկսած էր յանձնառուներէն Պարսիկ երեւելի մը սենեկի ձեղունէն։ Հակառակ այն չէնքերու քարուկիր լինելուն և ի գործ դրուած ջանից, կրցած էր յարակից չէնքերն ալ ճարակել։ Հեռագրատունն մօտը լինելով, անտարակոյս ելեքտրական զօրութիւնն ալ իւր դերը խաղացած էր. դիւրութիւններ ընծայելով ճարակմանն։ Այրեցեալ չէնքերը քաղաքապետութեան կը պատկանէին։

ՏՈՒՔԹՈՐ ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ, տեղափոխութիւն ըրած ըլլալով, կը ծանուցանէ իւր հիւանդաց թէ՝ այսուհետեւ կրնան զինքը գտնել Բերա, Եէնի չարշի փողոց, թիւ 58, ամէն օր կէս օրէն վերջը, ի բաց առ. երեքշաբթի օրերը։ 30—30

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր. Ֆրանսական խումբն առաջին անգամ ըլլալով պիտի ներկայացունէ սիրուն օբէռէթ մը

Լ'ՕԷՅԼ ՔՌԷՎԷ (L'ŒIL CREVÉ)

երաժշտութիւն Հէրվէի։

Այս թատերախաղ նախորդ տարին վերսկսաւ ներկայացուիլ ի Բարիզ, մեծ յաջողութիւն գտնելով։ Տարակոյս չի կայ թէ Բերայի թատերասէր հասարակութեան կողմէ եւս մի և նոյն ընդունելութիւնը պիտի գտնէ այս զուարթ, աշխոյժ, զբօսալի Օբէռէթն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄՈՒՆՔ

ՏԻԿԻՆ ԺԻՒՏԻՔԻ

(Վարչութեամբ Պ. Կալուէի)

Ընդ ամենն հինգ ներկայացմունք

Ա. ԼԱ ՊՈՒՍՕԹ (LA BOUSSOTTE)

Բ. ԼԸ ՖԻԱՔՐԸ 117 (LE FIACRE 117)

Գ. ՄԱ ԳՈՒԶԻՆ (MA COUSINE)

Դ. ԼԱ ՖԱՄ Ա ՊԱՊԱ (LA FEMME A PAPA)

Ե. ԼԻԼԻ (LILI)

Առաջին ներկայացումն յունվ. 14/26ին

ԳԻՆԵՐ		Ֆրանք
Պէնուառ Ա. Բ.		130
» Թ. 1. 10. 11. 13. 14. 23		120
» միւսները		100
Պէլ-Էթաժ Թ. 12		120
Միւսները		100
Օթեակք Բ. կարգի		60
Թիկնաթոռք առաջին հինգ կարգ		20
Միւսները		15
Նստարանք	Ղրշ.	40
Մուտք օթեկաց	»	20
Բարատի	»	20

Հինգ ներկայացմանց բաժանորդագրուելու համար կարելի է դիմել ամեն օր, Թատրոնի կիշէն։

Կարելի է նաեւ խւրաքանչիւր ներկայացման համար եւս առանձին տոմսակ գնել վաղուընէ սկսեալ։

ԱԶԴ

Ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուաց քաջահմուտ վկայեալ պատուաւոր երիտասարդ մի կը փափաքի ուսուցչի պաշտօն ունենալ Մայրաքաղաքիս բարեկարգ վարժարանաց մէջ։ Պատրաստ է նաեւ փափաքողաց համար սջեւլապար մասնաւոր դասեր աւանդել իւրեանց պրասենեկաց կամ տանց մէջ։ 2 3—5

ՆՈՐ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ի պէտս Ազգ. Բարձրագոյն Նախակրթից.

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ

յԱռաջնորդ. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Ազգային առաջնակարգ մանկավարժներէն Մարգարեան էֆէնտիի աշխատասիրած և 430 երեսէ բաղկացեալ այս նոր դասագիրքն՝ կուգայ մեր դպրոցական դասագրոց շարքին մէջ կարեւոր գիրք մը դրաւել։

Արդի մանկավարժական մեթոտներու լիովին համաձայն՝ և մեր կրթական վիճակին գործնական փորձառութեան վրայ հիմնուած այս նոր Աշխարհագրութիւնն, կը պարունակէ երկրիս հինգ մասանց բնական, քաղաքական, տնտեսական և ընկերական նկարագիրն՝ դիւրուսոյց եղանակաւ, պարզ ոճով և մանաւանդ ճոխացեալ նորանոր ծանօթութիւններով և գործնական հրահանգներով։ Տնտեսական մասը կը պարունակէ իւրաքանչիւր կարեւոր երկրի արտածութիւնն ու ներածութիւնը, ելեւմուտքը, հաղորդակցութեան միջոցները, դրամական հաստատութիւնները, արժեչափերը, են։

Օսմ. Պետութիւնն աւելի ընդարձակ և մանրամասն կերպիւ նկարագրուած է։ Գին 6 ԴԱՀԵԿԱՆ։

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան Գրատունը՝ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ, 373 14—20

ՈՍԿԵՄԱՏԵՆԻԿ

Բ. Տպագրութեան ծախուելու և 120 պատկերօք զարդարեալ

Ո՞ր գրքին համար կրնամք ըսել, «նայեցէք եւ մի առնէք» ։ Ջեմ կարծեր որ գտնուի այնչափ սիրուն որչափ օգտակար դասագիրք 'ի հայ տղայոց ընթերցման, որ ուսուցանէ յինչ՝ ազնիւ, վեհանձն և միանգամայն Նախանձելի իր կրօնի և իւր տոհմային սովորութեանց. գինն է 4 դհկն։

Ոսկեմատենիկի առաջին մասն արդէն ծանօթ էն մանկավարժից, հետեւաբար արժանացած բազմաթիւ ապագրութեանց, այսինքն, «Մանկանց գիրքն կամ նոր ոճով քերականն» 6 պատկերօք, ի գին 10 փարա։ ՍԻՄՈՆ ԶԱՒԷՆԱՐԵԱՆ պատկ մագարդ՝ հրահանգիչ բովանդակութեամբ, ի գին 8 ղրուշ։ 212 9—10

«ՎԵՐԵԼՔ ԱՐԱՐԱՏ». — Հոտաքրքրաշարժ ճամբորդութիւն Անգլիոյ Երեսփոխան ժողովոյ արեւելասէր անդամ և պերճախօս ատենաբան մեծայարգ Պ. Ճէյմս Պրայսի ի Կովկասիա և ի հայաբնակ գաւառս, առաջին անգամ Մասեաց գագաթն ելնելն, և այցելութիւնն յէջմիածին։—Հեղինակ՝ Պ. ՃԷՅՄՍ ՊՐԱՅՍ, Թարգմանիչ՝ Գ. Ց. Բարսեղեան։ Գին 4 ղրուշ։ Պաղտասարեան ընտիր տպագրութիւն։

Կեդրոնատեղի՝ Զարդարեան Գրատունն։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԹԱԹՊԻԳԱԹԻ ՄՈՒՆՇԱԱԹ

Ցուցակ

ՄԻՀՐԱՆ Ա. ԻԿԱՆ

Թարգման Սպարապետի Դիւան

Սոյն գործ սահմանեալ է առանց դասատուի ուսուցանել պաշտօնական և ոչ պաշտօնական գրութեանց խմբագրութեանց եղանակը։ Գին 3 դհկն։ 858

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 21 յունուար.— Ռուս լրագիրք մեծաւ համակրութեամբ կը խօսին Ֆրանձ Ֆերտինանտ արքիդքսին ի Փեթերսպուրկ այցելութեան վրայ, որ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ յարաբերութեանց բարւոքման պիտի նպաստէ։

ՓԱՐԻԶ, 21. — Քիլիէ պաշտօնական տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ դեսպանական մարմինը բողոքած է Վալփարէզօյի պաշարման դէմ. Ֆրանսական կառավարութիւնը մարտանաւ մը պիտի ղրկէ։

ՎԻԵՆՆԱ, 21. —Սաստիկ ձեան պատճառաւ, վաճառական երկաթուղիք դադրեցան։

ՓԱՐԻԶ. 21. —Ներքին գործոց նախարար Պ. Կոնսթան ձմրան և ցուրտին զոհերուն ի նպաստ չորս միլիոն Ֆր. Նոր վարկ մը խնդրեց, որ քուէարկեցաւ։

ՄԱՏՐԻՏ, 21. —Ամեն գաւառներէն կը ծանուցուի թէ աղէկէզ թշուառութիւն կը տիրէ ձմրան սաստկութեան պատճառաւ։ Թագոս և միւս գետեր սառոյցներով պատած են։

ՎԻԵՆՆԱ, 21. —Փոլ. Քօրէսփ. Փեթերսպուրկէ նամակ մը կը հրատարակէ, որ կը հերքէ Փարիզի ռուս դեսպան Պ. Մորէնհայմի ետ կանչուելուն լուրը։ Ռուսիա խաղաղութիւն պահպանելու համար, արդարամիտ միջոցներու չպիտի դիմէ. ի հարկին, երբ և ուզէ, կարող է նիզակակցութիւն կազմել։ Փեթերսպուրկի պաշտօնական շրջանք համամիտ են այն ռուս լրագրին որ կը գրէր թէ Ֆրանսայի հետ այն ժամանակ միայն նիզակակցութիւն պիտի կազմէ Ռուսիա երբ Երրեակ Նիզակակցութեան անդամ գտնուող Տէրութիւնք իրենց խաղաղ ընթացքէն շեղին։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 21. (Ա.Հ.Գ.)—Միխայէլ Նիքօլայեւիչ մեծ դուքսը (նախկին Փոխարքայ Կովկասու) Զարին կողմէ հաստատեցաւ պետական խորհրդոյ նախագահի պաշտօնին մէջ, ընթացիկ տարւոյս համար։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 10 Յունվ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՔ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 1/4
8 » Բարիզի »	23 05

Օսմանեան Գոնսօլիտէ	
Երէկ երեկոյ դոց. (Միութ. Ս. Սէրի)	20 28
[illegible]	— —
[illegible]	20 28 1/2
[illegible]	20 28 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	80 85
» » ժամ 5ին	80 36

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՔ		
Փոխառութիւն	A. Սէրի	44 7/16
»	B. »	24 3/8
»	C. »	20 28 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ			
[illegible]	Անգլ.	Լր.	4 38
[illegible]	Օսմ.	»	9 15
[illegible]	»	»	6 15
[illegible]	»	»	4 30
[illegible]	»	»	492
[illegible]		Ֆր.	78
Բաժնեթուղթ Լավրիօնի		Դ. Կ.	154

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՔ		
Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 5
Անգլիական ոսկի	»	110 5
[illegible] (գերմանական ոսկի)	»	107 20
[illegible]	»	50 5
[illegible]	»	51 15
[illegible]	»	7 89
[illegible]	»	108 20
[illegible]	»	102 10
Հինգնոց	»	102 10
Մէճիտիէ	»	100
Թուաֆիլէ	»	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	8—9

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 21 Յունուար, ժամ 3 վայրկ 17 երեկոյ

[illegible] 3	95 62 1/2
» » 4 1/2 %	105 55
Օսմանեան [illegible] Սէրի Դ.	19 10
[illegible]	78
» [illegible]	335
[illegible]	621 25
[illegible]	835
[illegible] 5 %	92 35
[illegible] 5 %	464
[illegible] (1890)	413 75
[illegible]	491 25
[illegible]	842 50
Օսմ. [illegible]	460
[illegible]	—
[illegible]	—
Րիօ Թինթօ	582 50
[illegible]	663 75
[illegible] Լոնտրայի վրայ	25 24 1/2

Լոնտոն, 21 Յունվ. ժամ 6 վայրկ — երեկոյ

[illegible]	97 3/8
[illegible] » Սէրի Դ.	18 15/16
» » » [illegible]	44 7/16
» » » [illegible]	24 3/8
» » » [illegible]	18 15/16
Փոխառութիւն 1877	102
[illegible]	14 3/4
[illegible] (արտօնեալ)	97 1/2
» [illegible] 1890	93 3/4
Րիօ Թինթօ	23 1/16
[illegible]	101
Հունգարական 5 %	90 3/4
[illegible] »	72 1/2
[illegible] 1889	98 1/4
[illegible] Բարիզի վրայ	25 402

Վիեննա, 21 Յունվ. ժամ — վայրկ —

[illegible]	36 40
» [illegible]	147
[illegible] Լոնտոնի վրայ	114 40
» Փարիզի »	45 22

Պերլին, 21 Յունվ. ժամ — վայրկ —

[illegible] Լոնտոնի վրայ	20 32 1/2
» Փարիզի »	80 30
[illegible] թղթադրամ	235 1/4

Օսմանեան երկաթուղի	80 40
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	18 70

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 21 Յունվ. Ժ. — Վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 57½
Թիւ Թէնթօ	583 75

ԱՐՄԱՇԻ ԼՈՒՐԵՐ

Աշխարհի վրդովմունքէ հեռու, և յուզիչ մտատանջութիւններէ բացակայ, Չարխափանի Ս. ուխտին միայնութեան մէջ կը մնայ Կ. Պոլսոյ ազգային Պատրիարքարանին Դպրեվանքը, որուն վրայ անցեալ տարի այս միջոցներուն յաճախ կը խօսուէր, իբրեւ ժամանակին նորագոյն դիպուածը. Հազիւ թէ Խաչվերացի միջոցին վայրկեան մը նորէն ուշադրութիւն դարձաւ Արմաշու ուխտատեղւոյն վրայ, և դարձեալ ընկղմեցաւ նա իւր խոր լռութեան մէջ։

Սակայն գործը կը խոտորէ իւր բընական ընթացքը, և Դպրեվանքը տակաւ կը յառաջէ նախագիծին մէջ որոշուած շաւիղով. Անցեալ տարի կային ընդ ամենն 18 աշակերտք, յորոց 2 քահանայացուք և 16 առաջին դասարանցի. այս տարի աշակերտաց թիւը եղած է 31, յորոց 2 քահանայացուք, 11 երկրորդ դասարանցիք, եւ 18 առաջին դասարանցիք.

* * *

Աշակերտք առնուած են զանազան կողմերէն առանց խտրութեան, և առանց թուական բաշխման. Որովհետեւ յատուկ հրաւէրներ եղած չեն առաջնորդաց՝ իրենց վիճակներէն աշակերտներ յղել, հարկ եղած է ներկայացողներուն մէջէն յարմարագոյններն ընդունիլ. Հեռաւոր վիճակներ յորոց աշակերտներ կան՝ են, Վան, Բաղէշ, Եդեսիա, Չմշկածագ, Ակն, եւ Տրապիզոն. Ասոնցմէ հեռաւորագոյնն է Պաղտատ ուսկից աշակերտ մը հասաւ վերջերս 62 օր ճանապարհորդութեամբ. Կիլիկիոյ վիճակներէն աշակերտներ տուած են Այնթապ, Մարաշ և Հալէպ. Փոքր Ասիոյ վիճակներէն Սեբաստիա, Շապին-Գարահիսար, Պոլու, Պալըքեսէր և Պրուսա 10 աշակերտ տուած են, Նիկոմիդիոյ վիճակը 5; իսկ Կ. Պոլսոյ վիճակը 3. Եւրոպակողման վիճակներէն կան Պուրգէզցի քահանայացու մը. և Ռոտոսթոցի աշակերտ մը. Վերջապէս աշակերտ մըն ալ առնուեցաւ այս տարի բուն Արմաշու գիւղէն, որ վանքին սեփհական թեմը կը կազմէ Խասկալ գիւղին հետ.

Ուսմանց ընթացքը՝ Նախակրթարանը աւարտել ենթադրելուն պատճառով, առաջին դասարանը կազմուած է Նախակրթարանի բարձրագոյն ծրագրով, թէպէտ զանազան կողմերէ եկող աշակերտաց ինչ ինչ թերի ուսումները լրացնելու հարկն զգացուած է. այդ աշխատանքը առաջին դասարանի մէջ լրանալով, երկրորդը աւելի կանոնաւոր և աւելի համաձայն ձեւ կրցած է առնուլ. Յատուկ մտադրութիւն դարձուած է կրօնական ճիւղին, հայերէն և տաճկերէն և գաղղիերէն լեզուք պարտաւորեալ են, պատմական և ուսողական և բնագիտական ճիւղերուն ալ փոյթ կը տարուի խնամով. Ուսուցչական մարմինը կը կազմուի տաճկաբան, գաղղիաբան, և ձայնագէտ երեք մասնագէտներէ զատ, Գեր. Օրմանեան եպիսկոպոսէ և Արժ. Դուրեան վարդապետէ. Առաջինը կ'զբաղի իբր կրօնուսոյց. իսկ երկրորդն իբր հայկաբան և պատմաբան, թէպէտ ըստ պարագայից ուրիշ դասախօսութիւններ ալ յանձն առած են երկուքն ալ.

Դպրեվանուց տեսչական պաշտօնն ալ այդ երկուց յանձնարարուած է, և հետեւաբար բաւական ծանրաբեռնուած կը գտնուին.

* * *

Դպրեվանուց ընթացքին վրայ դատաստան ընելու ատենը, աշակերտաց ուսմունքին աւարտելով ասպարէզ ելնելուն ժամանակն է. սակայն այդ ալ մօտաւոր չէ, զի կատարեալ ընթացքին համար ութը տարի որոշուած է. չորսը երկրորդական ուսմանց, երեքը բարձրագոյն ուսմանց, և մին ընդհանուր վարժից. Առ այժմ ուրախալի է գիտնալ թէ անցեալ տարուան մէջ Չարխափանի ուխտաւորք ամենայն տպաւորութիւններով դարձան իրենց տեղերը, և իրենց բարի վկայութեամբ մեծապէս նպաստեցին դպրեվանուց համբաւոյն.

* * *

Անցեալ տարւոյ գլխաւոր գործերէն մին եղաւ հրկիզեալ հիւրանոցին վերաշինութեան սկզբնաւորութիւնը. Այրած հիւրանոցին միայն կէսին շինութեանը ձեռնարկուեցաւ, և քարաշէն երեքյարկանի 700 կանգուն շինուած բարձրացաւ և գոցուեցաւ, այլ ներքին յարդարումը մնաց. Նոր գարնան, պէտք է այդ մասը աւարտել և գործածութեան վիճակի մէջ դնել. պէտք է և միւս կէսն ալ շինել, որոյ հիմերը լեցուած և պատրաստուած են. Պատ. խնամակալութիւնն անհրկիւղ ձեռնարկած է այդ գործին, վստահ լինելով թէ Չարխափանի ներմեռանդք մօտէն և հեռուէն պիտի նպաստեն առատապէս Հրաշալի ուխտատեղւոյն բարեզարդութեան. Իրաց ներքին վիճակին վրայ ճիշդ տեղեկութիւններ կը պակսին մեզ, այլ կը կարծեմք և մեք թէ խնամակալութեան ակնկալութիւնք ի դերեւ պիտի չ'ելնեն.

* * *

Այրեցեալ մասին մէկ կտորն ալ հին վարժարանն է, և այս պատճառաւ առ այժմ աշակերտք զետեղուած են վանքին առաջնորդարանին մէջ. Սակայն այդ դիրքն ալ երկար ատեն հնար չէ որ տեւէ, և անհրաժեշտ է վարժարանի յատուկ մաս մը կառուցանել կամ յարմարցնել. Խնամակալութիւնն անցեալ ամառէն այդ կէտին նկատմամբ ևս ճարտարապետական քննութիւններ կատարել տուած է.

* * *

Մասնաւոր դիպուածներէն շատ չունիմք առ այժմ. դեկտեմբերի վերջի օրերը հետզհետէ նախին վանահարց յիշատակները կատարուեցան, որոց անուան տօները զուգադիպութեամբ մը իրարու մօտ կուգան սովորաբար. Դեկտեմբեր 22 ին յիշատակուեցաւ Եփրեմ Ծ. վարդապետ Հավլուճեան՝ առաջին վանահայր՝ վանքին վիճակէն բաժնուելէն յետոյ. Դեկտեմբեր 25 ին յիշատակուեցան Աղաւնի Ստեփաննոս արքեպիսկոպոս եւ Պատրիարք, և Մաղաքեան Ստեփաննոս արքեպիսկոպոս և Պատրիարքական տեղապահ. Դեկտեմբեր 27 ին յիշատակուեցան Գարաքօչեան Պօղոս արքեպիսկոպոս՝ վանուցս վերջին հիմնադիր ճանչցուած, և Թագթաքեան Պօղոս արքեպիսկոպոս և Պատրիարք. Գարաքօչեանն, Աղաւնին և Մաղաքեանը, վանահայր եղած են պաշտօնապէս, իսկ Թագթաքեան առանց անունը ունենալու վանահայրութիւնը վարած է Գարաքօչեանի և Աղաւնիի օրով. Ասոնց ամենուն պատուոյն հանդիսաւոր հոգեհանգիստներէ զատ, ընտանեկան հանդիսութիւն մըն ալ կատարուեցաւ միաբանից և աշակերտաց ներկայութեամբ.

Այդ առթիւ փոքրիկ բանախօսութիւններ արտասանողներն եղան, Կոստանդ Սարգիսեան պուրգէզցի, Գրիգոր Սաատէթեան ատաբազարցի, Բարթողիմէոս Շահրիկեան թամզարացի, Նշան Տէրտէրեան աղրավիսցի, Ներսէս Փափազեան վանեցի, Աստուածատուր Համբձեան ռոտոսթոցի, Մանուկ Մարսուանլեան պոլուցի, և Աբրամ Նալպէկեան պարտիզակցի. ասոնցմէ զատ Նշան Համամճեան ապուչեխցի խրատական խօսքեր արտասանեց բերանացի, և Յարութիւն Կիւլէսէրեան այնթապցի՝ տաճկերէն լեզուով խօսեցաւ վանքերու վրայ, եւ բարեմաղթութիւններ կատարեց վասն Օգոստափառ Կայսեր և օսմանեան պետութեանն. Փակման ճառերը արտասանողները եղան Արտաշէս Սերոբեան Ասլանպէկցի և Խաչատուր Պէշբէկեան Հարացի.

* * *

Տարեգլխոյն շնորհաւորութիւնք ալ ընտանեկան հանդէսի մը կերպարան առին. Աշակերտներէն իւրաքանչիւրը երեքական համառօտ բայց սըրտաբուղխ ուղերձներ յանձնեցին Գեր. Օրմանեանի ձեռք, զորս իրենք գրած էին ի դէմս Ամեն. Պատրիարքին, եւ Պատ. խնամակալութեան, և Գեր. վերատեսչին. Օրմանեան Սրբազան վերջիններն իրեն առնելով, միւսները հասցեներուն հասցնել խոստացաւ. Այդ առթիւ գեղեցիկ ոտանաւոր ուղերձ մը ընթերցաւ փոխ տեսուչ Արժ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան, արժանայարգ և գրագէտ վարդապետն.

* * *

Յունվար 6ին երեկոյին Արմաշու մէջ ալ լսուեցաւ բանտարկելոց ազատութեան կայսերական շնորհին աւետիսը. Հետեւեալ 7ին առաւօտուն եկեղեցական հանդիսութեանց ժամանակ Օրմանեան Սրբազան զգայուն խօսքերով հաղորդեց զայն հաւաքեալ ժողովրդեան, և անմիջապէս եռանդուն մաղթանքներ ուղղուեցան առ Բարձրեալն վասն արեւշատութեան և փառաւորութեան և երջանկութեան մեր Օգոստ. վեհապետին, որ մի կողմանէ յառաջդիմասէր հոգածութեամբ պատկառելի կ'ընէ իւր անունը իւր հաւատարիմ հպատակաց, և միւս կողմանէ առատաձեռն ողորմութեամբ անջինջ կը դրոշմէ զայն իւր շնորհապարտ հըպատակաց սրտին վրայ. Այդ իմաստով հեռագիր մըն ալ յղուեցաւ ի Պատրիարքարան. Տասն դարերէ ի վեր Հայ ազգը յարաբերութեան մէջ է օսմ. ազգին հետ, եւ չորս ու կէս դարէ ի վեր ալ օսմանեանց հզօր պետութեան հետ. Աշխարհի դիպուածք փոփոխական են, և կերպ կերպ դէպքեր կրցած են տեղի ունենալ միջոց. Այլ ամենուն վրայ տիրապետող իրաւունքն է, այն բարեգութ ակնարկը, այն կայսերական Մէհ-Դէբը, որ ի ժամու և ի տարաժամու կը հասնի վիրաւորեալ սրտեր բուժելու, եւ անկեալ կացութիւններ բարւոքելու, եւ նեղութիւններ վերցնելու. որ եւ է օտարազգեան և օտարազգի հպատակաց համար, այնպիսի դիրք մը ըստեղծած է, որ այդչափ երկար դարերէ ի վեր չէ ներած, ոչ կրօնք մը բռնաբարելու, ոչ ազգ մը սպառելու, և ոչ լեզու մը ջնջելու. Ուրիշ ազգերէն աւելի Հայ ազգն զգացած է այդ կացութեան օգուտներն, և զարմանք չէ, եթէ Հայոց մէջ ազգասիրութիւն բուռն զգացումն իւր իրականութիւնը կը գտնէ միայն օսմանեան վեհապետաց հզօր հովանաւորութեան ներքեւ, որոց սկզբանց գերագոյն գործադրողը կը հանդիսանայ մեր Օգոստափառ Վեհապետն Սուլթան Ապտիւլ-Համիտ խան. Աստուած նորա արեւն անբեկ պահէ.

ՃԱՓՈՆՑԻՔ
Ի ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՍ

Ծայրագոյն արեւելից նորեկ հիւրերը տեսնելու հետաքրքրութեամբ ուրբաթ օր Հէյէյ մարտանաւը գնացի մի քանի դպրոցական ընկերներով. բարձր սանդուխէ մը վեր մագլցելով ամենայն աշխուժութեամբ նաւէն ելանք. Առաջին անգամ տարօրինակ տպաւորութիւն մը զգացինք՝ ի տես այդ թխագոյն և միահասակ Ճափոնցի նաւազներուն և սպայներուն, որք անտարբեր կը թուէին այցելուաց. Իմ և ուրիշ երկու ընկերաց քիչ մը անգլիերէնի հմտութեամբ, շուտով ծանօթացանք դպրոցական սպայի մը հետ որ մեզ համակրական ցոյցերով դէպ ի սրահ առաջնորդեց, ուր կը գտնուէին ուրիշ սպաներ եւս ընթերցանութեամբ զբաղեալ. Նաւուն վերնայարկը լի էին թէեւ այլ այցելուներով, բայց Զաքարիաջի պէս կը կենային անբարբառ, լոկ առերեւոյթ նայուածքով մը գոհանալով. իրենց աչք կը յառէին մերթ կայմերուն վերասլաց բարձրութեան՝ ուր կը ծփար ճափոնական դրօշն արփիաճաճանչ, մերթ իրենց շուրջը կը դիտէին վիթխարի թընթանօթները՝ որք կարծես կը ննջէին ահեղ առիւծներու նման՝ ահա այս էր այդ համր այցելուաց տեսութեան սահմանը՝ որք վայրկենական տպաւորութեան մը տակ կը մեկնէին իսկոյն. Սակայն անզուսպ հետաքրքրութիւն մը կը մղէ զմեզ և կը դրդէ նաւուն ուրիշ մասերն եւս այցելել և այսու կը հաստատէինք երեւակայական համբորդութիւն մ'ըրած լինել ի Ճափոն, որպէս կը հաստատէր Աբէ-Լէֆի ներկայացուցիչը, որ 4 ժամու մէջ Մարգօ-Բուլօյէն աւելի ընդարձակ ծանօթութիւններ հաղորդեց իւր արդոյ ընթերցողաց.

Միւս առաջնորդն է Պ. Աքիամա՝ մի ազնիւ երիտասարդ որուն հետ ասիական լրջութեամբ և Եւրոպեան քաղաքավար ձեւերով 2 ժամու չափ խօսակցեցանք, գըլխաւորաբար դպրոցական խնդիրներու վրայ կը դառնար նիւթը. յարեց Ճափոնցի սպայն թէ իրենց վարժարանին մէջ չափագիտական ճիւղին մեծ կարեւորութիւն կը տրուի, ուր բոլոր մաթեմաթիքական ճիւղերը կ'աւանդուին, և անգլիարէն լեզուաւ. Խօսակցութեան նիւթը միշտ կը փոփոխէր, սակայն շահեկան լինելու պայմանաւ. արդէն ժամանակը ուշ էր, փափաք յայտնեցինք քիչ մ'ալ նաւուն մէջ շրջելու, մեր հիւրընկալը սիրով յանձն առաւ և առաջնորդեց զմեզ նաւուն ամեն կողմը. յափշտակուեցայ տեսնելով Ճափոնցւոց համբերատար գործունէութիւնը. ստորնայարկին մէջ խումբ մը գործաւորներ, մեքենագործութիւններով կ'զբաղին, ոմն պտուտակ կը շինէ, միւսը երկաթ մը կը ծակէ, մին կը մաքրէ և այլն. միջնայարկը ուր հաւաքուած էին զինուորք ամենքն ալ ընթերցանութեամբ զբաղեալ էին, նոյն իսկ հիւանդք առկախեալ մահիճներու մէջ մէկ մէկ տետրակ ունէին ձեռքերնին (արդեօք այդ մտաւորական աշխատութիւնը չ'՞վնասեր իրենց կազմութեան, ըստ ոմանց՝ այո՛, բայց ըստ Ճափոնացւոց ոչ.) զարմանալին այն է՝ որ բնաւ ուրիշ բանի ուշադիր չեն լինիր զբաղման ժամանակ, նոյն իսկ այցելուաց. Վերնայարկը ելնենք, հոն եւս կայ գործունէութիւն մը, նաւազք կ'ըզբօսնուն խաղերով, և բոլոր իրենց խաղեր մարմնամարզական կնիք կը կրեն, որով թեթեւաշարժ մարդիկներ եղած են Ճափոնցիք. Հուսկ ուրեմն մեր ազնիւ առաջնորդը՝ դահլիճը տարաւ զմեզ և ցուցուց կայսերական գերդաստանին լուսանկարը, խոնարհութեամբ մօտեցաւ նոցա գլխարաց, մեք եւս յարգանօք իրեն հետեւեցանք. ապա յարեց թէ, լմնցաւ. Կրկին շնորհակալութիւն և երախտագիտութիւն յայտնելով մեկնեցանք, այդ Խաղաղականի խաղաղ և մարդասէր ժողովրդէն՝ որք իրենց փոքրիկ մարմնոյն մէջ մեծ սիրտ մը կը կրեն. Սակայն մեր մեկնելէն առաջ փափաք յայտնեց Պ. Աքեամա, հայ վարժարան մը այցելել. խոստացանք նոցա՝ լրացնել իրենց այդ փափաքը, ուստի որոշուեցաւ երեքշաբթի օրուան, զի ուրիշ օրեր զբաղեալ էին. Ճափոնցիք միանգամայն ճշդապահ մարդիկ ալ են.

Որոշեալ օրը անձամբ ի Հէյէյ գնացի, և հետ առնելով Պ. Աքիամա և Պ. Հօրինօ—Ուչի ուղղակի գնացինք ի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցի, ուր մեր Ճափոնցի հիւրեր գլխարաց և խոնարհութեամբ մտան ի ներքս, բացատրեցի նոցա մի քանի կարեւոր կէտեր, բոլոր սրբոց պատկերներուն առջեւ յարգանօք և խոնարհութեամբ կը մօտենային. Պ. Աքիամա, ըսաւ թէ, առաջին անգամն էր որ Հայկական եկեղեցի մը կ'այցելէր, ուստի շնորհակալութիւն յայտնեց այս մասին. Կեդր. վարժարանն եւս այցելեցին, ուր ազնիւ Տնօրէնը սիրալիր ընդունելութիւն մ'ըրաւ և պտտցուց վարժարանը, շատ գոհ մնացին մեր հիւրեր, և ի դարձին Արժ. Յովսէփ վարդապետին հանդիպելով յայտնեցի թէ Հայ Քարոզիչ է սա, շնորհակալ եղան և քիչ մը խօսակցելէ յետոյ զատուեցանք.

Անտի ուղղակի գնացինք ի Գում գափու և այցելութիւն մը տուինք Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին. Տնօրէնուհին Օր. Արմաւենի խիստ գոհ մնաց այդ ծայրագոյն արեւելից մարդերուն այցելութենէն որ փափաք զգացած էին ծանօթութիւն առնել հայ իգական սեռին կրթական վիճակին վրայ, արդէն մեր հիւրեր զարմանօք դիտեցին հայ օրիորդաց դաստիարակութիւնը. Սրահը առաջնորդուեցան ուր սանուհիք յոտնկայս պատուասիրեցին զայնս. Օր. Ճէլալեան և Օր. Թագւորեան մէկ մէկ բանաստեղծական կըտորներ արտասանեցին, եւ Օր. Գուլպազըզեան դաշնակի վրայ նուագեց մի ընտիր եղանակ և հիացմամբ լցուց Ճափոնցի այցելուները. այցելեցին և ձեռագործութեանց սենեակը՝ ուր կը փայլէին հայ օրիորդին քնքուշ մատանց հրաշակերտները, սքանչացան մեր հիւր բարեկամներ տեսնելով եւրոպական ճաշակաւ և քաղաքակիրթ ժողովուրդի մը ամէն յատկութիւններով օժտեալ արտադրութիւններ. Տնօրինուհին ի պատիւ այդ հետաքրքիր հիւրերուն՝ նըւիրեց նոցա մէկ մէկ ծաղկենկար թաշկինակ, Պ. Աքիամա, անհուն յուզման մը տակ արձանագրեց տետրակի մը մէջ հետեւեալ տողերը, «1891 յունվար 20ին այցելեցի Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանը. խորին շնորհակալութիւն առ Տնօրինուհին և առ սանուհիս» ժամու մը չափ մնալէ յետոյ՝ քաղցր յիշատակներով վար իջան մեր Ճափոնցի հիւրեր, և որովհետեւ բաւական շրջած և յոգնած էինք, տուն գնացինք և փոքրիկ ճաշ մ'ընելէ յետոյ՝ մինչեւ կամուրջ ընկերակցեցայ իրենց, որոց հրաժեշտի ողջոյն և փոխադարձ շնորհակալութիւն յայտնելով բաժնուեցանք իրարմէ.

Երկար խորհրդածութեան հարկ չը կայ կարծեմ Ասիոյ այդ կղզիացեալ ժողովրդեան վրայ՝ որ շուտով թօթափելով իր նախապաշարեալ վիճակը, հետամուտ եղաւ Եւրոպական ծաղկեալ քաղաքակրթութեան և մեծապէս օգտուեցաւ ու գրեթէ հաւասարեցաւ նոցա, և այսօր անխտիր բացած է իր երկիր քաղաքակիրթ աշխարհին առջեւ, մինչ կէս դար առաջ արգիլեալ էր օտարաց բաց ի մէկ երկու նաւահանգիստներէ, երկրին ներսը ոտք կոխել, որ այնքան նուիրական էր իրենց համար, յանձնէտէ կը քալէ անդադար. Անշուշտ պիտի գայ օր մը որ Ճափոն անսահման Խաղաղականի Պօսփորը պիտի լինի, որով իրաւամբ պիտի կոչուի ծայրագոյն Արեւելից Մեծն Բրատանիան.

ԵՐՈՒԱՆԴ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Ի Գում-գափու, 1891 յունվ. 9

ՀԱՅՔ Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Դաւրեժէն հետեւեալ նամակն ուղղուած է Թիֆլիզի հայ լրագրի մը.

ԹԱՎՐԻԶ 30 Նոյեմբերի

Ութ թէ տասն օրից ի վեր մի արտասովոր ոգեւորութիւն է տիրում տեղիս հայոց մէջ. բոլորը պատրաստվում են ընդունելու վեհափառ Շահի գահաժառանգ մեծ իշխան Մուզաֆեր Էտտին վելիահտը, որը բարեհաճել է հայոց ուսումնարաններն այցելելու ցանկութիւն յայտնել. Հայոց առաջնորդի դրան և փողոցի ծայրին յաղթական կամարներ են շինված եւ ամեն պատրաստութիւն տեսնված է արժանավայել շքով նորին բարձրութիւնն ընդունելու համար. Հայ ժողովուրդը, ինչ ասել կուզէ, որ շատ գոհ է թէ թագաժառանգ իշխանից և թէ ամիր-Նիզամից, որը ամբողջ Ատրպատականի կառավարիչն է, որ նրանք Շահի հրամաններին համեմատ իրանց հայ հպատակների հետ շատ սիրալիր կերպով են վարվում. Մխիթարեան սրբազանը, տեղիս առաջնորդը՝ երկուսին հետ էլ շատ լաւ յարաբերութիւն ունի և շատ էլ յարգված է նրանցից. Գահաժառանգի այս նոր այցելութիւնը կարելի է համարել մի նոր համակրութեան գրաւական դէպ ի հայերս և մի բարեկամական արտայայտութեան նշան դէպ ի սրբազան առաջնորդը.

Գերապատիւ Մխիթարեան եպիսկոպոսը անդադար աշխատում է հայոց դպրոցների բարեկարգութեան մասին և ջանում է իր թեմում նորանոր դպրոցներ բանալու. Այդ նպատակով սրբազանն աշխատել է տեղս մի բարեգործական ընկերութիւն կազմել, որի նպատակը պէտք է լինի մանաւանդ գիւղերի աղքատ ազգաբնակութեան մէջ ձրի ուսում մատակարարել և դպրոցական պիտոյքներ հայթայթել. Թավրիզ քաղաքին շրջակայ վեց գիւղերը՝ Մուժամպար, Սօհիլր, Ալչէմիլը, Մարաղա, Դուխարգան եւ Միանդապ, որոնց վերջին երեքը թէրքախօս են, ուսումից կատարելապէս զուրկ լինելով, կարօտ են օգնութեան և խնամքի. Նոյն դպրոցական օգնութեան կարօտ են և Սալմաստ Հայաբնակ գաւառի հայ գիւղերը.

Մեծ յոյս կայ, որ մօտիկ ապագայում գիւղերի մեծ մասը իրանց գոնէ փոքրիկ գիւղական ուսումնարանը կունենան, քանի որ պարսկահայերը այժմ տրամադրութիւն են ցոյց տալիս նիւթական նպաստներով օգնութիւն հասցնել երկրի դպրոցական գործին. Թող հայ գաւառները կրթըվեն հայերի նպաստներով.

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ ընդունած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամեն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց.

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր բանիցս պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գիներով ընտիր և ամենագեղեցիկ լուսանկարներ. Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու.

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր բանիցս ճշդութեան.

Օդը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբեք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
ՆԻԿՈԼԱՅԻ ԱՆՏՐԻՈՄԷՆՕ
99, Մուլամուն Պազար, Բէշէճիլէր Պօղազ 66
195 Կ. Պոլիս 74—90

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԲԵՐԱ

Բարսեղ Էֆէնտի Էքսէրճեան, վկայեալ և փորձառու ուսուցիչ և Ստեփան Էֆէնտի Մակարեան, ընթացաւարտ Լօպերթ Գօլէճի, ձեռնարկած են գիշերային դասախօսութեանց ի Բերա.

Կ'աւանդուին հայերէն, տաճկերէն, գաղղիերէն և անգղիերէն լեզուներն, Թուաբանութիւն, գրահաշիւ, երկրաչափութիւն և բնական գիտութիւնք.

Անոնք որ կը փափաքին հետեւիլ սոյն դասախօսութեանց, մի կամ աւելի ճիւղին՝ խիստ գոհ պիտի մնան՝ մեծապէս օգտուելով դասուց լաւագոյն մեթօտէն, և իրապէս պիտի կարենան քիչ ժամանակի ձեռք բերել այն մեծ արդիւնքն զոր կը կարծ ին ունենալ երկար ժամանակի մէջ.

Դիմել Բերա, Գուլէ-գափու, Թիւ 627, Աստուրեան Անգլիական գրատունն. 224 6—10

ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ
ԵՐԵՔԼԵԶՈՒԵԱՆ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Իբր պէտքն ու կարեւորութիւնն ի վաղուց զգալի եղած սոյն անգղ. հայ. և թուրքերէն բառարանն, հանդերձ բառից արտասանութեամբ, սկսած է հրատարակուիլ թերթ առ թերթ. Պիտի բաղկանայ 70 թերթերէ, 1120 էջերով, և պիտի պարունակէ աւելի քան 30,000 բառ. Բաժանորդագրութիւնն է խիստ դիւրամատչելի, այն է՝ 35 դահեկան. Ամբողջի գինը պիտի լինի 50 դահեկան. Բաժանորդագրութեան տեղիք որոշուած են Պօղոսեան և Գափաֆեան գրատուններն. Հրատարակուած է մինչեւ 12րդ թերթն որ կը հասնի մինչեւ chap բառը. 3 0

ԲԱՐԵԿԱՄ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ
ԳՐՔՈՅԿ ԲԺՇԿԱԿԱՆ
ԸՍՏ ՀՈՄԻՈՓԱԹԻՔ ԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծախուի Պոլսոյ ամէն Հայ գրավաճառաց, և կամուրջի գլուխն ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ եղբայրներու քով. Կեդրոնատեղին է Յ. Գափաֆեանի գրատուն Զագմագճըլար եօգուշ.

Յիշեալ գրքոյկի մէջ յանձնարարեալ բոլոր դեղերը գրքոյկի հեղինակի Տօքթ. Կիլրաճեանի քով միշտ պատրաստ կը գտնուին, ի Կէտիկ Բաշա, ուր ամեն օր մինչ կէսօր կը գտնուի իրեն դիմող հիւանդներն դարմանելու, և յետ կէսաւուր Բերա. (Եէնի-Չարշը-Գոլտորըմ, 587 Թիւ).
188 17—18

ՏՕՔԹ. ՍՎԻՆՈՆԹԵՔ

Վկայեալ Ստրազպուրկի համալսարանէն, որ տասներեք տարի իւր բժշկական արուեստն ի գործ դրած է հիւանդանոցաց մէջ եւ այլ տեղեր, իւր բնակութիւնն հաստատած է ի Գատը գիւղ, Մեծ Փողոց Մօտայի, Թ. 47, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր իւր բնակարանն, կամ ժամ 12էն 2, Երկուշաբթի չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները, միեւնոյն ժամերուն. 208

ԳԻՆԻ ԳԱՐԹԱԼԻ
ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ԱՆԱՊԱԿ ԳԻՆԻ ԳԱՐԹԱԼԻ

Գինեգիտութեան մասնագէտ Յ. Սուքիասեան Էֆէնտի, իւր երկարամեայ փորձառութեամբ, Գարթալի զանազան խաղողներէ կը շինէ ընտիր գիներ,— ԳԱՐԱ ՉԱՎՈՒՇ, ՀՕՐԱ, ՀԱՃԻ ՕՂԼՈՒ և ՔԵՉԻ ՄԷՄԷՍԻ կոչուածներէն սեւ գիներ, և ՄՈՒՍՔԷԹ ՉԱՎՈՒՇ, ԳԱՐԱ ՉԱՎՈՒՇ եւ ՆՈՒՐԻՆԻԿԵԱՐ կոչուածներէն սպիտակ գիներ՝ թէ՛ անուշ և թէ զօրաւոր. Այս զանազան գինիներու թէ՛ նորերն և թէ հիները կը գտնուին յատուկ մթերանոցի մէջ, ի Ղալաթիա, Երլօղլ խան, սփիրթոյախառն խարդախութիւններէ բոլորովին զերծ և երաշխաւորեալ, և կը ծախուին թէ՛ քաշով, թէ շիշով և թէ տակառով՝ մեծաքանակ. 225

Օ ՊՈՆ ՇՈՒԱ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԸՆԴ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՏԻԿԻՆ ԼՈՒԻԶ Ե. ԼԻՎԱՏԱՅԻ
226—Մեծ փողոց Ղալաթիոյ—226
Տըբօ վաճառատան Նախկին շէնքին մէջ

Կը վաճառուին զանազան հագուստեղէններ Բոսնի, շալերէ եւ բուրդէ հանդերձեղէններ, ինչպէս նաեւ այլ եւ այլ ապրանք, առաջին կարգի գոհարք, և ամէն տեսակ ոգելից ըմպելիք, Ֆրանսական լաւագոյն գործարաններէն բերուած. Մեր ապրանաց գերազանցութեան վրայ վստահ՝ մինչեւ ցարդ պէտք չէինք տեսած յայտարարութիւններ հրատարակել՝ անոնց ազդման համար. Այսօր ստիպուած ենք, որովհետեւ այս օրերս մեր վաճառատան մօտ ուրիշ մը բացուեցաւ, որուն արտաքին տեսքն ու կարգադրութիւնը մերին նման են, ուստի մեր բազմաթիւ յաճախորդաց և արդոյ հասարակութեան սխալման տեղի չտալու համար կը ծանուցանենք թէ մեր վաճառատունը կը գտնուի Մեծ և Փոքր Ցենթինենա կոչուած երկու ճաշարանաց մէջտեղ եւ 226 թիւը կը կրէ, մինչդեռ նոր բացուածը Ցենթինենա դեղարանին մօտ կը գտնուի.
216 12—15

ԱԶԴ
Առ Մեծ. Փաստաբանս

Հայ երիտասարդ մը որ Թէշքիլաթը Ատլիյէի թուականէն ի վեր զանազան պաշտօններ վարած է մինչեւ ցարդ դատարանաց մէջ, պատրաստ է ծառայել փաստաբանի մը քով.

Իւր անձնուիրութեան, հաւատարմութեան և բարուց մասին պատուաւոր վկայութիւնք և երաշխաւորութիւնք պատրաստ են. 3—6

Դիմել Լրագրոյս տպարանատունը.

ՎԻԹՐՕ—ԿԼԱՍԻԷ
VITRAUX GLACIERS
ԱՊԱԿԵՆԿԱՐ
Դիւրագին! Դիմացկուն!

Բնութեան հիասքանչ տեսարանաց, ծաղկանց ու թռչնոց, ծովային ու դաշտային, պատմական ու գիտական բիւրատեսակ պատկեր եւ նկարներով, Նուրբ և թափանցիկ Նորահնար թէրթիկներ են ամեն ծաւալով ու գնով. Սոյն թէրթիկներ հիւրասրահներու դրանց, Նրբանցքներու բաժանմանց և ջերմանոցներու ու բարձրագիր լուսամուտներու ապակիներու վրայ կը փակցուին, որով ամեն ճաշակի և տեղւոյ յարմար գեղեցիկ զարդ մը կը կազմեն և միանգամայն տիրուն ու տեւական կ'ըլլան դիւրաբեկ ապակին.

Ընդհանուր ներկայացուցիչ ու վաճառական Թուրքիոյ ՋԻՕՆ ՍԻՐԱՔԵԱՆ
209 Կ. Պոլիս Ճէլըլ Պէյ խան Թիւ 14-16

Վաճառատեղիք.— Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու մեծ մզկիթ դէմ Պին պիր Չէյլէր.— Ղալաթիա Մահմուտիէ փողոց Թիւ 15, Ֆօթոկրաֆ վաճառատուն Ա. և Օ. Փանոսեան.— Բերա, Մեծ փողոց Թիւ 371 Նալբեան Եղբարք.— Բերա, Մեծ-Փողոց Լիբքեմ-պարքի մօտ Թիւ 120 Փ. Լըռիւք.— Բերա Մեծ Փողոց Թիւ 136, Բօզմա Վուլինօ

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչուն օն պէշ պին գըյէ չէքէր միւպայեա օլունաճաղընտան իշթիրայա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

8 քեանունի սանի 1891 864
Նօ. 5 2—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճագ պէշ պինտէն օն պին գըյէ ճէտիտ գասար մինտէր եուզիւնին պէհէր գըյէսի ճէտիտի իքի գուրուշ եիրմի փարայա թալիպի զուհուր էթմիշ օլուպ քեանունի սանինին օնընճը կիւնինէ գատար միւնագասասը իճրա օլունուպ մէզքիւր կիւնիւ գարարը գաթիասի վիրիլէճէկինտէն իշթիրայա օն վէ օն իքինճի կիւնի եիւզտէ պէշ թէմինաթ թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

8 քեանունի սանի 1891 865
Նօ. 6 2—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչուն միւպայեասը միւնագասայա գօնուլան զէյթուն եաղընըն պէհէր գըյէսի տէօրթ գուրուշ եիրմի պէշ վէ օն պէշ պին գըյէ չէքէրին պէհէր գըյէսի իքի գուրուշ օն սէքիզ վէ պէշ եուզ էլլի գըյէ խուրմաշէքէրին պէհէր գըյէսի ալթը գուրուշ օթուզ փարայա թալիպի զուհուր էթմիշ օլուպ քեանունի սանիի յուսմինին օն իքինճի ճումաա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէք օն տէօրտիւնճիւ փազար իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ իթիլէճէկինտէն ֆիաթը մէզքիւրտէն թէնզիլ իլէ իշթիրայա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

8 քեանունի սանի 1891 866
Նօ. 7 2—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէյգօզ տապպաղխանէսի իչուն մէվզուի միւնագասայա գօնուլան իքի պին գըյէ ճէտիտ պալըգ եաղընըն պէհէր գըյէսի ճէտիտի իւչ պուչուգ գուրուշա թալիպի զուհուր էթմիշ օլուպ քեանունի սանինին տօգուզընճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասընըն իճրասը իլէ եէվմի մէզքիւրտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իշթիրայա վէ օնունճը կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր. 864

7 քեանունի սանի 1891
Նօ. 5 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

37

ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 2,170,355

ՆՕՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Կ. Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաժական երաշխաւորութեանց մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վճարնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի. 500,000 ՄԱՐԻԹԱՅՄ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կէ· սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԿՈՒՏՐՈՆ ԿԻՒՅՕ հեղուկ մըն է զոր Բարիզի հօթն մեծ հիւանդանոցներու, ինչպէս եւ Պրուքսէլի, Վիէննայի, Լիսպոնի և այլն մէջ փորձած են ընդդէմ հարբուխի, պրոնշիթի, շնչարգելութեան, մորթի հիւանդութեանց, որքինի եւն:

ԿՈՒՏՐՈՆ ԿԻՒՅՕ իր բաղադրութեամբն ունի Վիշիի ջրին յատկութիւններն, եւս աւելի կազդուրիչ ըլլալով. Ուստի և Նշանաւոր դարման մըն է ընդդէմ ստամոքսի հիւանդութեանց:

Ինչպէս յայտնի է, խայծղանն կ'ելլեն ամէնէն ազդու հականեխական դեղերը, այս պատճառաւ է որ «Կուտրոն կիւյօ» համաճարակի և տաքերու ատեն զգուշական և առողջապահիկ ըմպելիք մըն է որ կը զովացնէ և կը մաքրէ արիւնը:

«Այս պատրաստութիւնը յառաջ [illegible] ընդունելի [illegible]»:

Բրոֆ. Պազէն, բժիշկ Սէն-Լուի հիւանդանոցին

Միմիայն ի Բարիզ, Ժագօպ փողոց. Թիւ 19. կը պատրաստուի ճշմարիտ ԿՈՒՏՐՈՆ ԿԻՒՅՕՆ: 576

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է զանազան և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առողջ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը առողջ գիտութեամբն: Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվրդովելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անուններ տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագաւոր ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր:

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառն վայրերէ բուրեալ մահհասու նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և աղաններու ծակտիններէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ:

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտուն առողջ, միայն թէ տրուած հրահանգ գրոյ համեմատ գործածուի: Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ: 210

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Հըլլ-Պըլ-Անգլիա, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և Ընկ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Պանթըր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Պլինիօ	1500
Արկօ	300	Կօզօ	1000	Պօլօ	1000
Արիօսդօ	4000	Կրօտինօ	2200	Ռուպիկօ	2800
Ասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Ռիալթօ	4400
Պօրօտինօ	220	Հիտալկօ	3000	Ռինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հիմաւա	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հըմպէր	1200	Ռօմէօ	3500
Քէյրօ	2600	[illegible]	5000	Ռօզարիօ	3500
Քալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Քարլօ	2100	Քէլօ	2000	Սանդիակօ	8200
Քաթօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սարֆօ	2000
Քօմօ	2700	Քօզնօ	2200	Սիլվիօ	2000
[illegible]	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Տիտօ	4500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	5400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տրաքօ	2500	Լամօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Էրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
[illegible]	2600	Մուրինօ	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	Նիլօ	2000	Զէպրա	1000
[illegible]	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայններս	200
[illegible]	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմպօ	200
[illegible]	800	[illegible]	4800	Զէրօ	140
[illegible]	700	Օթթօ	2000	Մուսքիթօ	120

Ասիրիըն Մօնարք 8000
Իբէրիըն Մօնարք 8000
Էճիբթըն Մօնարք 8100

Օթէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Մըրնսի, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 15ին ուղղակի Կ. Պոլիս գալու համար, և 31ին աստ կ'սպասուի:

Մաղեառներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՅՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Բիւչիւք Միլլէթ
խան, Ղալաթիա
192

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոպըս	4200	[illegible]	3000
Ֆէրօս	4000	[illegible]	3000
Օսմանլը	4000	Նէֆթիս	3000
Սէսօստրիս	3250	Բէլըս	3000
Թիպըր	3250	[illegible]	800
Մակէտօնիա	3250	Օլիմպոս	800
Մարէօթիս	3250	Սէթի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
36 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՀԱՐՍՆԵԿԱՆ ԾԱՂԿԱՓՈՇԻ.

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑԻՉ, ՄԱՐՄՆՈՅ ԳՈՅՆԻ, ՄԻՇՏ ԾԱՂԿԱՓԹԻԹ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ:

Ընդամենն մը փոքր պէտք համեմատ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիւթերէ և բազմաթիւ փոշիներէ: Բոլորն անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պէտք տեսնուի խոկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըներ պէտք առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ: Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ: Կ'ընէ մորթի սեւութը, երեսի և ձեռքի ցանները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և բծաւորութիւն: Եւ աս ամէն բանով անկարելի կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է:

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք: Կը վաճառուի սափրիչներու, անոյշ խղագործներու և անգլիացի դեղագործներու քով:

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Բիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Ենի ճամ փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եւիւքսէք քալտըրըմ Խամոն Ֆարմասեայի քով:

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Բիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզլիտօրի անուշահոտութեանց վաճառատունը:

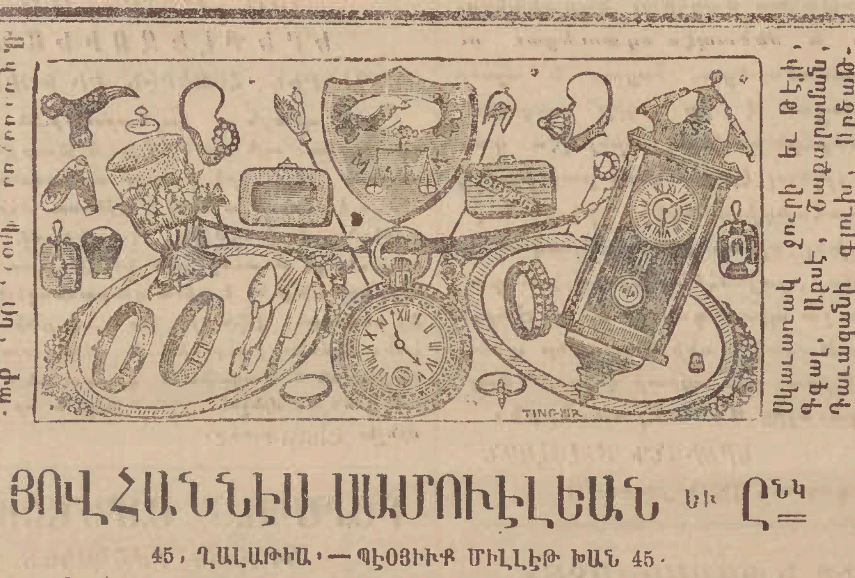

[illegible]

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ և Ընկ.

45, ՂԱԼԱԹԻԱ.— ՊԷՕՅՈՒՔ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ 45.
Բ. ՀԱՐԿ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԱՏԱՆ ՎԵՐԵՒ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ

Պատի, Գրպանի, Ոսկիէ, Արծաթէ, Մետաղէ

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՔ

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց, որ առեւտրական այս ճիւղին եղանակն ըլլալուն, իւր ապրանաց մթերքն ճոխացուցած է: Ուստի կը խնդրէ այն յաճախորդներէն որք պէտք ունին ժամացոյցի, գոհարեղինաց, դիմեն սոյն վաճառատունն և օգտուին այս ապրանքներէն, որք Եւրոպիոյ լաւագոյն գործարաններէն բերուած են, և որոց ճաշակը, քրաթը և ընտրութիւնը կ'արդարացնեն այն համեմատաբար համեստ գինն որով ի վաճառ հանուած են:

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը մասնաւորապէս կը յանձնարարէ, մետաղի վրայ ոսկի գաբլամա ժամացոյցի շղթաներ եւ այլն, որոցմէ ունի մի ստոք բուն Բարիզի ապրանք: 204

[illegible]

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Գերազանց դեղ ի բուժումն հարբուխի, [illegible], յօդացաւի, ցաւերու, վէրքերու, կոշտերու և այլն: Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ: 852

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. Կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Հետզհետէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն: Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

Փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կանայք որ կաթ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԳՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐԹՐԱՆԱ, Մթերանոց անգլիական, Վոյվոտա. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա: 601

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Թիւ 211, Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

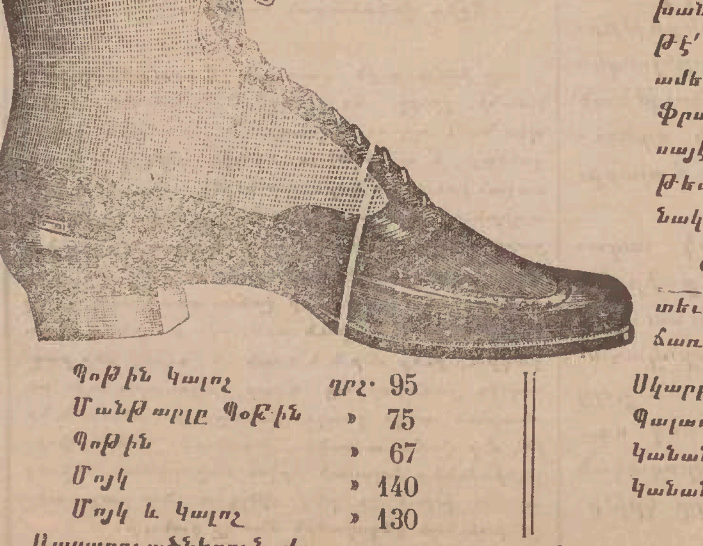

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն:

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գիներով կը վաճառուին.

Պօթին կալոշ	Ղրշ. 95	Սկարբին	Ղրշ. 52
Մանթարլը Պօթին	» 75	Գալատական կալոշ	» 45
Պօթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 35
Մոյկ	» 140	Կանանց սկարբին	» 40
Մոյկ և կալոշ	» 130		

Ապսպրուածներուն վրայ տասը ղրուշ յաւելում կըլլայ: (203)

ՑՕԴԱՑԱՒԻ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺՈՒԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Տ. ԼԸ ԲԷՏՐԻՒԼԻ ԼԻԹԻՆ Աղի հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն և քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող միւս անլուծելի նիւթերն ալ): Ասով է որ այնչափ ազդեցիկ են վերոյիշեալ հիւանդութեանց դէմ:

ԼԸ ԲԷՏՐԻՒԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ: 852

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ընկ.
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ-ԳԱՓՈՒ, ՃԷԼԱԼ-ՊԷՅ ԽԱՆ, Թ. 10
ԳՆԵՐԸ ՈՐՈՇ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած սոյն վաճառատուն, որ առ ինքն ուղղեալ յանձնարարութեանց փութանակի կատարմամբ և գաւառաց հետ հաստատած բազմաճիւղ յարաբերութեամբքն արդէն մեծ համբաւ հանած է և իրաւամբ կը վայելէ հասարակութեան համարումն, վերջերս Ճավայէն բերել տուած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակէ ազնիւ ու գերընտիր թէյեր, ինչպէս նաեւ այլ և այլ մեծութեամբք և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (քանայիներով հանդերձ), որք Փարիզի վերջին ցուցահանդիսին մէջ արժանացած են առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մէտալի հրաւիրեալ կրնան համարուիլ. ի միջի այլոց մեր արդէն յաճախորդաց իբր նուէր ծառայելու գերագոյն առաւելութիւնը ընծայելով:

Վաճառատանս այցելու պատիւն ընող ամէն կարգի անձինք անհրաժեշտ գոհ պիտի մնան գնոց աժանութենէն և ամենութենէն՝ ինչպէս նաև ձեռուան [illegible] թէյերու ճաշակաւոր ընտրութիւններէն: 199

Marque de Fabrique

ԿՈՒՏՐՕՆ ՎԷՐՆ

ՇՔԱԴՐԱՄ ստացած 1883ի Ամստերտամի միջազգային ցուցահանդէսէն և 1889ի Բարիզի Տիեզերական ցուցահանդէսէն:

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԻՒԹ

խայծղանի, որուն բոլոր բուժիչ յատկութիւնները կը պարունակէ, մինչդեռ խայծղանի միւս պատրաստութիւնք Կուտրոն Վէրնի հոտն ու համը միայն քիչ մը ունին: Այս խայծղանի մէկ չափը՝ պատիճի մը (գօբօլէ) բոլոր ազդեցութիւնը կ'ընէ: Սակայն կարելի է օրը մինչեւ 20 հատ Կուտրոն Վէրն առնուլ առանց վնասելու, մինչդեռ խայծղանի քսան պատիճք աղեաց վտանգաւոր գրգռում մը յառաջ կը բերեն:

Առողջապահական [illegible] խայծղանի [illegible] Բերէ պատրաստութիւններէ, ԿՈՒՏՐՕՆ ՎԷՐՆԻ հեղուկը կը ծախուի սրուակով, մէկ ու կէս Ֆրանքի 20 լիտր ջուրի հետ խառնուելու բաւականաչափ: Աւելի մեծ սրուակները 2½ Ֆրանքի: 202

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1890 Նոյեմբեր 24 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւուց երթեւեկութեան

Ժ. Վ. Թ.

2 10 Ենիմ. Մէզլ. Պէօյ. Թարպ. Ենիք. Ստենիա Պզյաճ. Ռ. Հիսար (Առնաւուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 37
2 45 Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիքէօյ Միրկ. Ռ. Հիսար (Առնաւուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) 39
3 15 Ռ. Ա. Գավաք Մէզլ, Պէօյք. Թարապ. Պէյգօզ անկից Գանտիլ. Պէշիք. [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղրդկցի. ուր. օրերը 3ին Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք] 21
3 30 Ենիմ. Մէզլ. Պէօյ. Թարպ. Ենիք. Ստէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք [Պէպէքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթները Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 17
4 45 Ենիմ. Մէզլ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Ստէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 33
6 — Ենիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Ստէնիա Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Առնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 23
7 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշպ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսարգանտ. Առնավ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 2
8 5 Ա. և Ռ. Գավաք Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Ստէնիա Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 21
10 — Մէզարպ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Առնավ. Օրթաք. Պէշ. 32

Ենիքէօյէն կամուրջ ելնող շոգենաւք

2 5 Ենիք. Միրկէօն Պզյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնավ. (Չէկ-Չակ շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) 22

Առնաւուտգիւղէն կամուրջ ելնող շոգենաւք

2 10 Պէպէք Առնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 28
2 30 Առնաւուտգիւղէն ուղղակի կամուրջ 22
2 35 Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 2
3 — Ռ. Հիսար Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19
3 40 Պէպէք Առնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ. 28
4 30 Պէպէք Առվ. Գուր. Օրթաք. Պէշ. Գապ. (Բացի ուրբաթէ) 32
5 — Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 19
5 40 Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. 33
10 10 Միրկէօն Չէնկէլ. ուղղ. կմրջ. 37
11 10 Պէպէքէն ուղղ. կամուրջ (բացի ուր. է) 2

Ասիական եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւք

2 15 Գուզկ. Իւսկ. (բացի ուրբաթէ) 6
2 15 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտլ. պիտի հղրդկցի.) (Ուրբաթները 2 30ին Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.) 23
2 15 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. 33
3 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. [ուրբաթները 3 15ին] 32
3 50 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպուք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Պէշիք. (Գանտլ. պիտի հաղորդակցի] [Ուրբաթները 3 40ին Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 21
4 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
4 45 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Իւսկիւտ. (Բացի ուրբաթէ) 39
5 10 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլր. Գուզկ. Պէշիկ. 37
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Առնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ. 22
9 — Պէօյ. Թարպ. Պէյգ. Բաշպ. Չուպք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. 28
10 30 Պէյգօզէն ուղ. կամուրջ (բացի ուր. է) 19
11 — Գզկնճ. էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 22
10 30 Պէյլէրպէյէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթները 11ին Գանտիլլի 23

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Առնավուտք. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մէզարպ. Ենիմ. 33
3 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Առնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմահալլէ 2
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Առնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պզյճ. Ստենէա Ենիքէ. Թարպ. Պէօյք. Մէզար. Ենիմ. 23
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Առնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Չուպք. Միրկ. 22
6 — Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Առնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզր. Ենիմ. և Գավաքներ 21
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Առնվ. Գնտիլ. Ռ. Հիսար Պզյաճ. Գանլ. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւք. 28
8 30 Պէշիք. Օրթ. Առնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մէզար. Պէօյ. 32
9 20 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ Առնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. 37
10 5 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Առնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մէզլ. Գավաքներ (ուրբ. ները 10 վրկն. նոյնը) 39
10 45 Ռ. Հիսար Պզյաճ. Միրկ. Ստէն. Ենիք, Թարպ. Պէօյիւքտերէ. Մէզար. Ենիմ. (ուրբաթները չիկայ) 21
11 20 Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մէզլ. Ենիմ. [ուրբաթները Պզյաճըգիւղ] 37
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պզյաճ. Միրկ. Ստէն. Ենիք. 22

Կամուրջէն Առնաւուտգիւղ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Ուղղակի Ռ. Հիսար 28
4 — Ուղղակի Պէպէք 32
4 30 Ուղղակի Պէպէք (Բացի Ուրբաթէ) 19
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Առնավ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը չի կայ) 2
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Առնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պզյաճըք. 28
11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Առնվ. Պէպէք 19
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Առնվա. 2

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 15 Ուղղակի Չէնկ. Գանտ. [Բացի ուրբաթէ] 22
3 40 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուք. Բաշպ. Պէյգ. 37
4 10 Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթէ) 39
9 15 Պէշիկթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Գանտիլ Ա. Հիսար Գանլճա Բաշպ. Պէյգօզ (բացի ուրբաթէ) 19
10 — Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. (Պէյգօզի շոգ. ին հետ պիտի հաղ. ուրբաթները Չէնկ. Գանտիլլի) 23
10 30 Պէյլ Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպաղ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. 17
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
11 — Պէշիկթաշ Գուզկնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանի. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. Գանտիլլի Պէյգօզի շոգենաւին հետ չպիտի հաղորդակցի) 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշպ. Պէյգօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 23
11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 32
12 — Իւսկ. Գուզ. [Բացի ուր. և շաբաթէ 6

Երկուները կամուրջէն 9·15ին և 8·30ին, և ժամ 11ին Մէզարպուրնուէն ելնող շոգենաւներուն մէջ բեռ չպիտի ընդունուին: Պէյգօզէն 10 30ին և ժամ 10·40ին կամուրջէն Իւսկիւտար գացող շոգենաւը բեռ չպիտի ընդունի:

Փոթորկալից օդերուն Մէզարպուրնու և Ռ. Գավաք շոգենաւ չպիտի հանդիպի:

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	— —	— —	6 25 Պէշիք
— —	7 5	— —	7 5
— —	8 — Պէշիք	— —	8 15 Պէշիք
— —	8 20 Վ. ոսփ.	— —	9 5
2 20	9 —	2 50	9 50
3 —	9 30	3 20 Պէշիք	10 10 Պէշիք
3 30	10 — Ֆէրպ.	3 40 Վ. ոսփ.	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	10 20 Պէշիք	3 50	10 40 Գզ.
4 —	10 50	4 30 Ֆէրպօթ	11 —
4 30	11 — Գուզկ.	4 20 Պէշիք.	11 20 Ֆէրպ.
5 —	11 10 Ֆէրպ.	5 —	11 20
5 20 Վ. ոսփ.	11 20	5 15 Վ. ոսփ.	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 40	5 30 Պէշիք.	12 — Գզ.*
5 45	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 5
6 15	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	— —	— —	— —
— —	7 —	— —	— —
— —	8 — Պէշիք	— —	7 5
— —	**8 20 Վ. ոսփ.	— —	8 15 Պէշիք.
— —	9 — Պէշիք	— —	9 5
2 30	9 30	2 50	9 45
3 20	10 — Ֆէրպ.	3 15 Պէշիք	10 10 Պէշիք
3 45 Ֆէրպօթ	10 10 Պէշիք	4 40 Ֆէրպօթ	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 20	10 40
4 45	11 10 Ֆէրպ	5 15 Վ. ոսփ.	11 20 Ֆէրպ.
5 20	11 10	5 25 Պէշիք.	11 20
5 30 Ֆէրպօթ	11 40	6 15 Ֆէրպօթ	11 40
6 —	12 5	6 15 Պէշիք.	12 5

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ:

** Բացի կիրակի օրերէ:

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 45 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
3 10 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի կիր.)
4 15 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր.)
10 10 կամուրջէն Հարէմ առանց Սալաճագ (բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրէրէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ առանց Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժմ. 10 30 ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐԸ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Նշան.—Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան: 12

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐԻՆ